Geografia

Catalunya i Espanya al món

Solucions · 64 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

Exercici 2

Gràfica. El paper de la UE en el comerç internacional

2.1.

a)

(0,5 punts)

La UE té una quota d'exportacions de serveis superior a la de mercaderies perquè el seu model econòmic està fortament basat en una economia terciaritzada i d'alt valor afegit. La major part de la seva activitat es concentra en serveis financers, consultoria, assegurances, transports, tecnologia, turisme i serveis professionals, sectors en què Europa és molt competitiva a escala global.

En canvi, la producció industrial pesa menys que en altres potències, especialment la Xina, que domina les exportacions de mercaderies gràcies a una estructura econòmica molt orientada a la manufactura i a costos de producció més baixos.

Així, el predomini del sector serveis en l'economia europea explica que la UE tingui una quota mundial molt elevada en serveis (al voltant del 22 %), mentre que la seva participació en mercaderies és menor.

b)

(1 punt)

Avantatges (0,25 per cada avantatge, 0,5 punts en total):

La UE destaca com una gran exportadora de serveis d'alt valor afegit (financers, tecnològics, transports, turisme, serveis empresarials). Els avantatges que li aporta la seva economia són:

- Lideratge en l'exportació de serveis d'alt valor afegit.
- Competitivitat global i ingressos estables.
- Posició forta en sectors innovadors en què la qualitat pesa més que el cost de producció.
- L'existència d'un mercat únic amb normes compartides facilita la internacionalització de les empreses i incrementa l'escala de producció.

Reptes (0,25 per cada repte, 0,5 punts en total):

- Forta competència de potències emergents (com la Xina).
- Risc de pèrdua de pes industrial, mentre que potències com la Xina augmenten la seva presència. La UE afronta el repte de mantenir una base industrial competitiva.
- Dependència de cadenes globals de subministrament. Moltes indústries europees depenen de components i matèries primeres de tercers països. Les tensions geopolítiques, la guerra comercial i la logística posen en risc la seva estabilitat productiva.
- Competència creixent en sectors tecnològics estratègics. La UE necessita reforçar la innovació en àmbits com ara els semiconductors, la intel·ligència artificial i l'energia verda per no quedar enrere respecte als EUA i la Xina, que inverteixen massivament en aquests sectors.

En un context de globalització i tensions geopolítiques, la UE afronta el repte de reindustrialitzar-se, diversificar cadenes de subministrament i mantenir la competitivitat davant d'economies amb costos més baixos i major capacitat productiva.

2.2.

a)

(0,1 per cada país, 0,6 punts en total)

Alemanya, França, Bèlgica, Països Baixos, Luxemburg i Itàlia.

b)

Cal indicar 2 de les institucions fonamentals de la UE i esmentar-ne la seva funció bàsica (0,2 punts per cadascuna de les institucions, 0,4 punts en total).

Les 4 institucions fonamentals de la UE són:

- El Parlament Europeu representa els ciutadans dels Estats membres i s'escull per sufragi universal, pren decisions sobre la legislació europea i aprova el pressupost de la UE
- El Consell Europeu està format pels caps d'Estat o de Govern dels països membres, defineix l'orientació política general i les prioritats de la UE.
- El Consell de la Unió Europea representa els governs dels Estats membres, reuneix els ministres de cada govern per adoptar lleis i coordinar polítiques,

adopta decisions sobre la legislació europea de forma conjunta amb el Parlament Europeu.

- La Comissió Europea representa els interessos comuns de la Unió i és el principal òrgan executiu, proposa noves lleis, que són estudiades i adoptades pel Parlament Europeu i pel Consell de la Unió Europea.

Es podran donar per bones les respostes en què l'alumne esmenti com a institucions el Tribunal de Justícia de la UE (garanteix les lleis), el Banc Central Europeu (política monetària) o el Tribunal de Comptes (auditoria).

2. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1: Repartiment dels fons regionals de la Unió Europea (1989-2020)

L'exercici es valorarà globalment a raó de 2,5 punts, distribuïts de la manera següent.

1.

(1,5 punts)

a. Les polítiques regionals o de cohesió de la Unió Europea són un conjunt de mesures orientades a impulsar el creixement econòmic, el mercat laboral i la qualitat de vida de les regions dels 27 estats i reduir la bretxa entre els diferents territoris. La UE dedica 1/3 del seu pressupost a aquestes polítiques.

(0,25)

Els sectors en els quals se centren són:

-La inversió en les persones mitjançant el suport a l'ocupació, l'educació i les oportunitats d'inclusió social.

-L'ajut a les petites i mitjanes empreses.

-L'impuls a la investigació i la innovació a través de la inversió i els llocs de treball d'investigació.

-La millora del medi ambient, a través de grans projectes d'inversió.

-La modernització del transport i de la producció energètica per lluitar contra el canvi climàtic, posant el focus en les energies renovables i infraestructures de transport innovadores.

0,25 punts per àmbit correcte fins a un màxim de 0,50 punts

b. Les regions que han rebut més diners dels Fons Regionals són les que pertanyen a països del sud i de l'est de la UE. Hi ha un gran contrast socioeconòmic entre els països de l'Europa central i del nord, que són pròspers i amb menys atur i els de l'Europa del sud i de l'est que tenen una renda per càpita inferior i altes taxes d'atur. Les polítiques regionals s'adrecen a reduir els desequilibris entre les regions, afavorint aquelles que tenen un desenvolupament més baix.

   - Pel que fa als països del sud, destaquen Espanya, Portugal, el sud d'Itàlia i Grècia. Es poden esmentar, respectivament, regions com Andalusia, Galícia i Castella i Lleó (Espanya), Nord i Centre (Portugal), Campània, Sicília i Apúlia (Itàlia) i Àtica (Grècia).

   - Pel que fa als països de l'est destaquen Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, Eslovènia, Hongria, Eslovàquia, Txèquia i l'est d'Alemanya. Es poden esmentar regions com Masòvia i Silèsia (Polònia) o Letònia (com a regió/país). Aquests països es van incorporar a la Unió Europea més tard, i han hagut d'adaptar la seva economia a la de la Unió Europea.

   (0,10 punts per cada regió correcta, fins a un màxim de 0'50 punts)

   (0,25 punts per explicar els motius)

2.

(1,0 punt)

a. Per a poder ingressar a la UE, els països candidats han de complir diferents criteris:

   - Criteri polític: Tenir unes institucions estables que garanteixin la democràcia, l'Estat de Dret, els drets humans i el respecte i la protecció a les minories.

   - Criteri econòmic: Tenir una economia de mercat que funcioni i la capacitat de fer front a la competència i a les forces del mercat en la UE.

   - Cabal comunitari: Tenir la capacitat d'assumir i complir eficaçment el conjunt de lleis i objectius polítics i econòmics de la UE.

   (0,2 punts per cada criteri correcte; 0,6 punts en total)

b. Els actuals països candidats són: Albània, Bòsnia i Hercegovina, Geòrgia, Macedònia del Nord, Moldàvia, Montenegro, Sèrbia, Turquia i Ucraïna. És un candidat potencial Kosovo.

(0,1 punts per cada país correcte; 0,4 punts en total. Els països incorrectes no descompten)

3. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3

Exercici 3: Text sobre la globalització [2,5 punts en total]

1.

(1 punt)

L'estudiant ha d'esmentar com a mínim, dos aspectes de cada un dels dos blocs

Aspectes positius de la Globalització:

- Podem disposar de productes de qualsevol lloc del món.
- Els mercats es poden abastir amb molts productors.
- Abaratiment de molts productes.
- Es poden crear llocs de treball en països en desenvolupament (sense caure en l'explotació).
- Es comparteix el coneixement general (mètodes de producció, cultura…).

(0,5)

Aspectes negatius de la Globalització

- Els guanys no es reparteixen de manera ni justa ni equitativa.
- Les grans multinacionals acaparen els beneficis econòmics.
- L'explotació de grans masses de població en països tercers.
- Gran despesa energètica que genera contaminació.
- La deslocalització desindustrialitza ciutats senceres, i genera atur als països rics.

(0,5)

2.

(0,75 punts)

L'estudiant hauria d'exposar i explicar com a mínim tres de les següents idees o d'alguna altra que el corrector/a pugui considerar escaient.

- El decreixement porta a consumir menys quantitat de producte i, per tant:
  - Es reduiria el trànsit marítim de transport de mercaderies i, per tant, menys contaminació.
  - La necessitat de buscar preus de cost tan baixos impossibles de generar en un país ric seria menor.
  - La quantitat de persones explotades en països tercers seria inferior.
  - S'afavoriria la producció de proximitat als punts de venda.

3.

(0,75 punts)

La frase es considera principalment com a vertadera.

L'intercanvi desigual consisteix en que els països pobres exporten matèries primeres i aliments (cafè, cacau, fruites, etc.) a un preu molt baix, que fixen els mercats dels països rics.

Pel contrari han d'importar bens de producció i consum dels països rics, que tenen un preu molt més alt, per tant generen un dèficit comercial molt elevat.

4. PAU 2024 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2

Exercici 2. Taula sobre el PIB per càpita a la Unió Europea

1.

a)

S'observa que els països amb un PIB per càpita més elevat es localitzen al centre i nord d'Europa, mentre que els països amb un PIB més baix són els mediterranis i de l'Europa de l'Est.

(0,50 punts)

b)

Les diferències econòmiques entre els països del centre i nord d'Europa i els països del sud i de l'est es deuen a una combinació de factors històrics, estructurals i polítics.

L'alumnat hauria d'esmentar-ne dos d'entre els següents:

- Els països del nord, com Alemanya i els Països Baixos, es van industrialitzar abans i més intensament que els països del sud.
- L'estructura de les economies és diferent. Els països del nord tenen economies basades en el sector industrial i tecnològic, mentre que l'economia dels països del sud depèn molt del sector agrícola i del turisme.
- Els països del nord d'Europa tenen una forta tradició de comerç internacional i d'economies orientades a l'exportació, fet que contribueix al creixement econòmic.
- Els països del nord d'Europa tendeixen a invertir més en recerca i desenvolupament, fomentant així la innovació i els avenços tecnològics que contribueixen al creixement econòmic.
- Els països de l'est tenen el llast d'haver suportat durant moltes dècades una economia centralitzada d'orientació soviètica que no permetia la iniciativa privada.

Es valorarà a raó de 0,50 punts per cadascun dels dos factors explicats, fins a un màxim d'1 punt. El corrector valorarà també la pertinença d'altres causes suggerides per l'alumnat diferents de les esmentades.

(1 punt)

2.

a)

Dins de la Unió Europea no solament hi ha estats més rics i altres amb dificultats econòmiques, sinó que dins d'un mateix estat hi ha desigualtats econòmiques entre les seves regions. Els objectius de la política regional europea tenen com a principal finalitat reduir aquestes desigualtats i aconseguir finalment una unió d'estats amb una situació econòmica més homogènia que n'afavoreixi la cohesió.

(0,50 punts)

b)

Pel que fa als fons i programes, l'alumnat podria explicar-ne algun dels següents:

- Fons Social Europeu (FSE): es dedica, sobretot, a finançar activitats de formació que afavoreixin la inserció laboral dels treballadors aturats.
- Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER): concedeix ajuts econòmics per a la construcció d'infraestructures i altres inversions productives.
- Fons de Cohesió (FC): està destinat als estats que tenen un PIB *per capita* inferior al 90 % de la mitjana europea. Finança projectes d'infraestructures i també accions relacionades amb el transport, el medi ambient, etc.

(0,50 punts)

5. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1: Mapa dels països adherits a l'acord de Schengen

[2,5 punts en total]

1.

Els avantatges principals són els següents:

- Lliure circulació entre els països de l'acord, sense haver de passar controls fronterers.
- Dret de residència sense restriccions en qualsevol dels països de l'acord.
- Dret de treball sense restriccions en qualsevol dels països de l'acord.
- Dret d'estudiar sense restriccions en qualsevol dels països de l'acord.
- Dret d'establir una empresa en qualsevol dels països de l'acord.

(1 punt si esmenta tres avantatges o més, 0,25 per cada avantatge en cas contrari)

2.

La causa principal ha estat les diferents onades d'immigració no autoritzada que, procedents de països del nord d'Àfrica o del Pròxim Orient, han intentat entrar a la UE a través de la Mediterrània o dels països de l'est.

(0,50)

Aquest fet ha provocat que es restablissin els controls fronterers entre estats de la UE en diversos llocs i situacions, per tal d'impedir l'arribada d'aquests immigrants als països de destinació, en general al centre d'Europa. També s'ha posat en qüestió el mateix acord de Schengen en algun país i sobretot ha comportat l'enfortiment dels controls de les fronteres externes de la UE.

(0,50).

3.

- Estat de la UE dins de l'acord de Schengen:

  Es pot esmentar un dels països següents: Alemanya, Àustria, Bèlgica, Croàcia, Dinamarca, Eslovènia, Espanya, Estònia, Finlàndia, França, Grècia, Hongria, Itàlia, Letònia, Lituània, Luxemburg, Malta, Països Baixos, Polònia, Portugal, República Txeca, República Eslovaca i Suècia.

- Estat dins de l'acord de Schengen que no sigui de la UE: Islàndia, Noruega, Suïssa i Liechtenstein.
- Estat de la UE candidat a sumar-se a l'acord de Schengen: Bulgària i Romania.
- -Estat de la UE fora de l'acord de Schengen: Irlanda i Xipre.

(0,10 per cada pregunta encertada i 0,50 si encerta les quatre qüestions)

6. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2

1.

Les taxes d'atur més baixes es donen a les regions del centre i el nord d'Europa (pertanyents a Alemanya, Polònia, Països Baixos, República Txeca, Àustria, etc.), mentre que les taxes més altes, per sobre del 16 %, es concentren als països del sud (Espanya, sud d'Itàlia, Grècia).

(0,50)

Les causes estan relacionades amb l'estructura econòmica d'aquestes regions. Als països del nord i el centre d'Europa hi predomina el sector industrial i, sobretot, els serveis d'alt valor afegit.

A les regions meridionals dels països mediterranis preval una estructura econòmica on l'agricultura basada en alguns monocultius extensius de secà (vinya i olivera) encara té un pes considerable, mentre que el grau d'industrialització és molt baix.

(0,50)

2.

L'economia europea es caracteritza per ser una economia molt competitiva a escala mundial, amb un clar domini del sector terciari.

a)

El sector primari (agricultura, ramaderia, pesca) ha perdut importància en el conjunt de l'economia europea. Actualment, hi ha molt poca població activa dedicada a l'agricultura i la ramaderia, a causa de la mecanització i la modernització de les instal·lacions, cosa que li permet ser més productiva i rendible, però que fa que ocupi un baix percentatge de la població activa.

(0,50)

b)

La indústria decreix lentament, a causa de la globalització econòmica i de la competència amb productes de països tercers. Tot i això, genera una important ocupació en la producció de maquinària, en equipaments electrònics, en aliments, en el sector químic i en material de transport.

(0,50)

---

c)

El sector terciari és el predominant, a causa del fet que en les darreres dècades s'ha produït una terciarització de l'economia. Actualment, més de la meitat de la població activa treballa en aquest sector. Cal destacar els serveis, el comerç i els transports.

Les xarxes de transport a Europa estan molt ben organitzades. El transport marítim compta amb grans ports, tant a l'Atlàntic com a la Mediterrània. També gaudeix de diversos aeroports que són *hubs* de vols internacionals. Una bona xarxa d'autopistes connecta les capitals i les grans ciutats europees i permet un transport fluid de mercaderies per carretera. També està en procés de desenvolupament la xarxa europea de ferrocarril d'alta velocitat.

(0,50)

7. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 4

1.

a)

Les causes més importants que han fet possible la globalització són les següents:

- El desenvolupament de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), que permeten connectar empreses i persones separades grans distàncies, per fer transaccions econòmiques, difondre informació, etc., de manera que la situació geogràfica dels territoris no és tan determinant com en el passat.

(0,25)

- El gran desenvolupament de les xarxes de transport, que ha fet possibles els intercanvis molt ràpids de mercaderies i els desplaçaments de les persones, amb un augment de l'eficàcia i la reducció de costos.

(0,25)

- La liberalització dels mercats de productes i serveis, i també de capitals, promoguda per organitzacions internacionals (OMC, FMI, G-7, G-20, etc.) que han afavorit la supressió de barreres polítiques i administratives.

(0,25)

- El gran desenvolupament de les empreses multinacionals que busquen el màxim benefici amb una estratègia global, i han afavorit una nova divisió espacial internacional del treball.

(0,25)

b)

En l'àmbit cultural s'ha afavorit l'accés a la tecnologia, la ciència i la cultura, principalment per mitjà de l'ús d'Internet, però s'ha produït un avenç en l'homogeneïtzació de les preferències culturals, artístiques o esportives, sobretot sota la influència de la indústria de l'oci dels Estats Units.

(0,50)

2.

a)

En les societats dels països desenvolupats, es tendeix a mesurar el nivell de vida i benestar de la població únicament en termes econòmics. Tradicionalment s'ha utilitzat el PIB com a indicador principal. El desenvolupament humà, en canvi, integra altres dimensions de la vida humana més enllà del nivell de renda, com poden ser la salut i l'educació.

(0,50)

b)

El desenvolupament humà es mesura per mitjà de l'índex de desenvolupament humà que es calcula a partir de les variables següents:

- Esperança de vida
- Nivell d'instrucció
- Nivell de renda

(0,50)

8. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2

Exercici 2: Gràfic sobre l'evolució del PIB per càpita

[2,5 punts]

1

[1,5 punts]

L'evolució del PIB mostra que l'economia d'Espanya no acaba de convergir amb la dels països més desenvolupats d'Europa. Tret del breu període de la bombolla immobiliària, entre 2005 i 2008, en els darrers anys la distància ha augmentat i és fins i tot superior a la diferència existent a finals dels anys noranta.

(0,50)

Les causes d'aquesta situació són degudes a l'estructura de l'economia espanyola basada fonamentalment en el sector dels serveis i la construcció, de poc valor afegit, amb un descens gradual del pes del sector industrial i la baixa inversió en I+D.

(0,50)

L'índex de convergència és el valor del PIB per càpita d'un país en relació amb la mitjana de la UE. Aquest índex mesura si el PIB per càpita d'un país està per sobre o per sota d'aquest valor mitjà i indica el grau de convergència de la seva economia amb la dels països més desenvolupats de la UE.

(050)

2

[1 punt]

En aquesta pregunta es valorarà que l'estudiant identifiqui Espanya com un país que ha rebut des de la seva integració un gran suport dels fons de cohesió europeus.

(0,25)

Aquests ajuts van ser molt grans en els primers anys després de la integració, i han anat disminuint a mesura que s'han anat incorporant nous països situats a l'est d'Europa, amb un grau de desenvolupament inferior al d'Espanya.

(0,25)

Els fons de cohesió es van destinar els primers anys en la construcció de grans infraestructures i s'han anat traslladant gradualment a la R + D i la innovació, les TIC, la competitivitat de les pimes i les energies renovables.

(0,50)

(Encara que no es demana aquest grau de precisió als estudiants, les dades concretes són que Espanya ha estat el major receptor del fons de cohesió europeu en termes absoluts, havent rebut al voltant de 200.000 milions d'euros des del 1989 fins l'actualitat. En termes relatius, les majors contribucions es van rebre entre 1993 i 2003, quan Espanya rebia un 25% dels fons totals. En la seva condició de tercer major receptor, Espanya rep en l'actualitat un 8% dels fons).

---

9. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1: Mapa banana blava europea

[2,5 punts en total]

1.

Les raons de la localització s'han de relacionar amb el fet que són les regions més industrialitzades de la Unió Europea.

(0,25)

El terme banana blava ve de la forma en arc i del color blau de la indumentària de treball dels obrers industrials.

(0,25)

2.

Els ajuts de la UE es distribueixen per projectes presentats pels Estats membres de la Unió Europea, els quals els han de sol·licitar amb la finalitat de fer avançar sectors econòmics d'aquestes regions i evitar el despoblament en regions de baixa densitat de població.

(0,25)

Bàsicament, els fons europeus van destinats a infraestructures o a ajuts estructurals i de desenvolupament (polítiques regionals i de cohesió).

(0,50)

D'entre els principals sectors econòmics, tradicionalment, ha estat el sector agrari (a través de la PAC); en l'actualitat, hi haurà altres sectors, com l'energètic, a fi de possibilitar la transició energètica, o la digitalització.

Com a mínim, caldrà que l'alumne citi un d'aquests sectors per ser puntuat amb 0,25 punts.

La finalitat és possibilitar l'augment de la renda per càpita d'aquestes regions amb l'objectiu d'acostar-se a la mitjana europea i, en el cas de les regions amb baixa densitat de població, evitar el despoblament.

(0,50)

3.

Els estats que tenen regions dins la banana blava són: Gran Bretanya (encara que hagi sortit de la UE l'1 de gener de 2021), Bèlgica, Holanda, Luxemburg, França, Alemanya, Àustria, Itàlia i Suïssa que no és membre de la UE.

(0,50)

Es valorarà amb 0,5 punts si se citen correctament set o més Estats; amb 0,4 si se citen sis Estats; amb 0,3 si se´n citen cinc, i 0,25 si se'n citen quatre. Per sota, de quatre es valorarà amb 0 punts.

Exercici 2. La Unió Europea

[2 punts en total]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 2: "El procés de construcció europea. Fortaleses i problemes", i 3:"La posició demogràfica, econòmica, social i cultural de la Unió Europea en el món", del bloc de continguts 1, "Catalunya i Espanya, a Europa i el món", del document de concreció del currículum.

Pregunta 1

[0,5 punts]

L'alumnat podria esmentar diversos dels objectius següents:
(0,1 punts per cada objectiu correctament contestat fins a un màxim de 0,5 punts.)

- *L'establiment de vincles polítics i socials, a més dels econòmics i comercials.*
- *La creació de la ciutadania europea.*
- *La unió monetària i econòmica: creació de l'euro i del BCE.*
- *Política exterior i de seguretat comuna.*
- *Cooperació judicial i policial.*
- *Millora de les institucions comunitàries.*
- *Avenç en la cohesió econòmica i social dels Estats.*

Pregunta 2

[1 punt]

El 1957 es va signar el Tractat de Roma, que va crear l'organització anomenada *Comunitat Econòmica Europea* (CEE), formada pels sis Estats fundadors següents:
França, Alemanya, Bèlgica, els Països Baixos, Luxemburg i Itàlia
(0,6 punts)

Es valorarà també amb 0,1 punts cada país correctament identificat al mapa fins a un màxim de 0,4.
(0,4 punts)

Pregunta 3

[1 punt]

Els drets que es veuran afectats són els següents:
- Dret a viure i desplaçar-se per la UE sense discriminació per la nacionalitat.
- Participació en la vida política de la UE.
- Dret a la protecció d'ambaixades i consolats diferents dels del seu país.
- Dret de petició al Parlament europeu.
- Dret a dirigir-se al Defensor del Poble europeu.

(Es valorarà a raó de 0,2 punts cada dret correctament identificat.)

11. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2

Exercici 2: Text sobre la crisi dels migrants a Europa
[2 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges corresponents a l'apartat 2: "El procés de construcció europea. Fortaleses i problemes", i a l'apartat 3: "La posició demogràfica, econòmica, social i cultural de la Unió Europea en el món". Els dos pertanyents al bloc de continguts 1: "Catalunya i Espanya, a Europa i el món", del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]

Els països candidats a formar part de la UE han d'estar regits per sistemes polítics democràtics. Han d'acceptar el principis de llibertat, democràcia i respecte als Drets Humans, així com les llibertats fonamentals pròpies dels Estats de dret.
(0,50)

Els criteris econòmics que cal complir consisteixen en l'adopció d'una economia de lliure mercat en la qual s'ha de poder fer front a la competència inherent a aquesta mena d'economia. Per poder formar part de la zona euro s'ha de convergir en un seguit d'indicadors econòmics, com ara el dèficit pressupostari, el deute públic, la inflació, els tipus d'interès i l'estabilitat de canvi de la moneda pròpia.
(0,50)

Pregunta 2 [1 punt]

Els problemes es poden resumir en els següents:

-Oposició de grups socials a l'interior de cada estat a l'acollida d'immigrants estrangers, sovint a causa de posicions racistes i xenòfobes.
(0,50)

-Oposició d'alguns estats de la UE com Hongria, Polònia, etc., a acollir immigrants estrangers malgrat els acords adoptats a la UE en aquest sentit.
(0,50)

12. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

PART COMUNA
[4 punts]
Exercicis obligatoris per a tots els alumnes

Exercici 1. Mapa de la Unió Europea
[2 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 2, "El procés de construcció europea. Fortaleses i problemes", i 3, "La posició demogràfica, econòmica, social i cultural de la Unió Europea en el món", del bloc de continguts 1, "Catalunya i Espanya, a Europa i el món", del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]

L'alumnat hauria de respondre:

1.

a) Els països fundadors de la CEE van ser Alemanya, Bèlgica, França, Holanda, Itàlia i Luxemburg.
(0,30)
Es pot puntuar a 0,05 per país encertat.

b) Els darrers països que han entrat a la UE són Romania, Bulgària i Croàcia.
(0,20)
Es pot puntuar a 0,05 per país encertat, i donar 0,20 si esmenta els 3 països.

La puntuació, tant en el nombre de països esmentats correctament com en els ubicats correctament, hauria de ser proporcional al nombre d'encerts.
Cercles: països fundadors
Triangles: darreres incorporacions

2. El Tractat de Schengen garanteix la lliure circulació de béns i persones a l'interior de la pràctica totalitat dels països de la UE. L'avantatge per a les persones és que permet creuar les fronteres sense tràmits o controls fronterers.
(1 punt)

3. Relacioneu els esdeveniments de la columna de l'esquerra amb l'any en què van passar.

La relació correcta és la següent:

Esdeveniment	**Data**
1. Espanya entra a la CEE	1986
2. Es crea la Comunitat Econòmica Europea	1957
3. Entra en vigor el tractat de Maastricht	1993
4. Comença a circular l'euro	2002

Es puntuarà a raó de 0,125 per cada encert fins a un màxim de 0,50.

13. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

PART COMUNA
[4 punts]
Exercicis obligatoris per a tots els alumnes

Exercici 1: Taula d'evolució de la població mundial i europea
[2 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació dels aprenentatges referits als apartats 1: característiques que defineixen un món globalitzat i 3: La posició demogràfica, econòmica, social i cultural de la Unió Europea en el món, del bloc de continguts 1: Catalunya i Espanya, a Europa i el món, del document de concreció del currículum.

Pregunta 1 [1 punt]
L'alumne ha de remarcar que el pes demogràfic d'Europa ha davallat amb el pas dels anys. Des d'aproximadament el 13,5 % de la població mundial el 1960 a una mica menys del 7% el 2015.
(0,50)

Els condicionants d'aquesta evolució demogràfica són l'envelliment de la població europea producte de la reducció de la natalitat i l'augment de l'esperança de vida.
(0,50)

Pregunta 2 [1 punt]
La integració política comporta que els Estats de la UE han cedit part de la seva sobirania en favor de les institucions europees. Les institucions europees aproven directives, normes i lleis que prevalen per sobre les aprovades a cada Estat membre.
(0,50)

La integració econòmica s'articula a partir de l'existència d'un mercat interior únic que permet la lliure circulació de béns, serveis, persones i capitals. Els instruments que ho han permès han estat l'eliminació dels controls fronterers, la implantació de l'euro com a moneda única junt amb la creació d'institucions com el Banc Central Europeu, independent dels governs nacionals, el qual dirigeix la política financera de la UE.
(0,50)

14. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1. Mapa sobre l'ampliació de les institucions europees

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 22 i 23 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 1: «Catalunya i Espanya, a Europa i al món» del document de concreció del currículum, concretament a l'apartat específic «El procés de construcció europea».

L'exercici s'ha de valorar globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1. [1 punt]
Es tracta d'un mapa d'Europa de tipus polític que mostra les successives ampliacions de la Unió Europea (UE) des del 1957 fins al 2013.

La llegenda ens indica en gradació de grisos tres informacions. En primer lloc, hi són representats tots els estats membres amb la indicació de la data d'incorporació respectiva. En segon lloc, es marquen els països candidats. En tercer lloc, es marquen els països potencialment candidats.

La font és: *http://www.learneurope.eu*.
[0,25]

Es poden observar un total de 28 països. En primer lloc, els països que van crear la UE el 1957: Alemanya, Bèlgica, Luxemburg, Holanda, França i Itàlia, i, d'altra banda, les incorporacions posteriors: Dinamarca, el Regne Unit i Irlanda el 1973; Grècia el 1981; Espanya i Portugal el 1986; Finlàndia, Suècia i Àustria el 1995; el conjunt de països integrats el 2004; Bulgària i Romania el 2007, i la darrera adhesió de Croàcia el 2013.

També podem observar els països candidats, com Sèrbia, Turquia o Albània, i els potencialment candidats, com Bòsnia i Hercegovina.

No és necessari que l'alumne citi tots els països, però s'ha de valorar una coherència en la descripció i que n'anomeni uns quants.
[0,75]

2. [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Espai Schengen: és l'espai territorial europeu on s'han suprimit els controls fronterers per garantir la lliure circulació de persones, de béns, etc. En formen part tots els països de la UE (excepte el Regne Unit, Irlanda i Xipre), a més d'Islàndia, Liechtenstein, Noruega i Suïssa.
No és necessari que l'alumne especifiqui tots els països esmentats.
[0,5]

Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA): la CECA és un organisme econòmic supraestatal creat l'any 1951 per regular el mercat del carbó i de l'acer entre els sis estats fundadors de la Comunitat Econòmica Europea (CEE). Es considera l'origen de la UE actual.
[0,5]

3. [1,5 punts]
L'alumnat podria fer referència als aspectes següents:
- La cooperació d'alguns països d'Europa que volien evitar l'esclat de noves guerres després de la Segona Guerra Mundial, juntament amb la necessitat de millorar el desenvolupament econòmic.
  [0,50]
- Els països fundadors van ser la República Federal Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica, Holanda i Luxemburg.
  Cal donar 0,1 punts per cadascun dels països que s'esmentin fins a arribar a un màxim de 0,5.
  [0,50]
- Els requisits que ha de complir un estat per poder ingressar a la UE són:
  Criteri polític: els països candidats han d'estar regits per sistemes polítics democràtics.
  Criteri econòmic: han de tenir una economia de lliure mercat que es pugui adaptar al grau de competitivitat general.
  Cabal comunitari: el país candidat ha d'acceptar i assumir el conjunt de lleis i objectius de la UE.
  [0,5]

4. [1,5 punts]

Els tractats de Roma de 1957 signifiquen la creació de la CEE.
Els seus objectius van ser constituir una unió comercial i duanera, és a dir, establir la lliure circulació de persones, mercaderies, serveis i capitals, i la coordinació de polítiques agrícoles i comercials comunes.
[0,50]

El Tractat de Maastricht de 1993 transforma la CEE, que passa a anomenar-se *Unió Europea*.

El seu objectiu és crear una unió no només econòmica, sinó també política i social. Així, es van impulsar:
- La ciutadania europea.
- La unió monetària i econòmica amb la creació de l'euro i el Banc Central Europeu (BCE).
- L'establiment d'una política exterior i de defensa comuna, la consolidació de les polítiques de solidaritat, el reforç del Parlament, etc.

[0,50]

La ciutadania europea atorga una sèrie de drets:
- Dret a circular lliurement pel territori de la UE.
- Dret a residir en qualsevol dels estats membres.
- Dret de sufragi a les eleccions al Parlament Europeu.
- Dret de petició.
- Dret a dirigir-se al Defensor del Poble Europeu.
[0,50]

Cal que l'alumne esmenti almenys tres drets per obtenir la puntuació sencera de 0,5 punts.

15. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1. Mapa sobre la utilització d'Internet

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1. [1 punt]

L'alumnat hauria de comentar que es tracta d'un mapamundi temàtic anamòrfic on la representació del fenomen, en aquest cas els usuaris d'Internet, es fa mitjançant superfícies proporcionals al seu valor, mantenint, sempre que sigui possible la seva posició relativa i continuïtat espacial.
La font és *Worldmapper* i les dades corresponen a l'any 2007.
(0,5)

Es pot observar com els països amb un nombre més elevat d'usuaris d'internet són els dels països més rics i desenvolupats (EUA, Japó, Alemanya, Regne Unit, França, Itàlia, Espanya...). A continuació destaquen els considerats països emergents, com ara la Xina, Índia, Brasil, Rússia, Corea del Sud, etc...); i finalment els països menys desenvolupats, principalment de l'Àfrica subsahariana així com alguns països d'Àsia (Afganistan, Bangla Desh, Pakistan...) i Llatinoamèrica (Bolívia, Perú, Equador...).
(0,5)

2. [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

globalització econòmica: procés d'integració de l'economia mundial en un sol sistema, dominat pel capitalisme. Aquesta integració comporta un augment de la interdependència entre tots els sistemes productius i una progressiva manca de capacitat de decisió de cada estat o nació sobre la seva economia.
(0,5)

països BRIC: Acrònim que fa referència al ràpid creixement econòmic de quatre països emergents o nous països industrials: Brasil, Rússia, Índia i la Xina. Aquest grup d'Estats tenen en comú el fet de comptar amb una gran extensió territorial, un gran volum de població i importants recursos naturals.
(0,5)

3. [1,5 punts]

Pel que fa a les característiques de la societat postindustrial, es podrien donar respostes semblants a les següents:

a) No es poden considerar sinònimes les expressions *països industrialitzats* i *països desenvolupats* en l'actual societat postindustrial, perquè actualment ja no cal que els països desenvolupats tinguin localitzades en el seu territori les indústries, especialment les manufactureres.
Per contra, la deslocalització dels centres de producció a països menys desenvolupats (per exemple, als països emergents o BRIC, així com a d'altres països en vies de desenvolupament) pot tenir avantatges competitius (menors costos laborals, menys impostos mediambientals, etc.).

També es pot indicar que en les societats postindustrials el sector serveis ha superat el sector industrial en nombre d'ocupats i aportació al PIB.
(0,5)

b) El paper de les noves tecnologies en la societat postindustrial és molt important. Amb l'aparició de noves tecnologies com la informàtica, la telemàtica o la robòtica, els sistemes de producció han anat canviant i ja no és necessari dominar la indústria tradicional per tenir el control de l'economia. Per contra, les tecnologies punta i els sistemes de transmissió d'informació, controlats pels països més desenvolupats, esdevenen molt importants per tenir més poder econòmic i estar al capdavant de la globalització.
(0,5)

c) Els objectius principals dels processos de deslocalització de la producció des dels països desenvolupats als països en vies de desenvolupament o perifèrics són la recerca de més beneficis a partir d'una major competitivitat de les empreses en rebaixar els costos de producció a través de mecanismes com ara:

- Una mà d'obra més barata a causa de la baixa protecció social dels treballadors del tercer món i a les legislacions laborals més avantatjoses per a les empreses.
- Una legislació mediambiental menys estricta i més permissiva.
- L'existència d'avantatges fiscals i càrregues impositives més baixes en els països en vies de desenvolupament.
(0,5)

4. [1,5 punts]

Principals conseqüències mediambientals, polítiques i culturals del procés de globalització**:**

a) Mediambientals:

Es poden esmentar exemples com ara:

- La deslocalització de les indústries més contaminants cap els països del tercer món (química, siderúrgica, ciment, etc.).

- L'explotació de recursos naturals per part de les empreses multinacionals que aprofiten una manca de normativa de protecció del medi ambient.

- L'exportació de residus tòxics a aquests països, sovint de forma clandestina.

- El comerç il·legal d'espècies vegetals i animals que contribueixen a la pèrdua de biodiversitat i l'aparició d'espècies invasores.

(0,25 per cada aspecte assenyalat fins a un màxim de 0,5 punts)

b) Polítiques:
Es poden assenyalar aspectes com ara:

- La disminució del poder de decisió dels Estats sobre l'economia (sovint es prenen decisions en funció dels interessos de les empreses multinacionals, els mercats financers i de les imposicions d'organitzacions internacionals com el FMI o el Banc Mundial. Els casos de Grècia, Irlanda, Portugal i Espanya en la crisi del 2007-2015 en poden ser exemples.

- L'emergència de conflictes territorials en funció dels interessos de les grans potències econòmiques i militars del món: els EUA, el G8, la Xina i Rússia.

- L'aparició del fenomen del terrorisme internacional de grups gihadistes, com Al Qaeda i l'Isis o Estat Islàmic, com a rebuig als valors del "món occidental".

- L'aparició d'un món multipolar amb noves potències regionals emergents: la Xina, Brasil, Rússia.

(0,25 per cada aspecte assenyalat fins a un màxim de 0,5 punts)

c) Culturals:
Es poden assenyalar aspectes com ara:

- Es produeix una homogeneïtzació cultural basada en el model occidental dominant als països desenvolupats.

- La uniformització dels gustos artístics i culturals expressats a través de la indústria cinematogràfica, editorial i de la música.

- Aparició de fenòmens com la "banalització cultural" i la banalització de paisatges urbans amb l'expansió de les grans marques de moda i alimentació a través de franquícies (begudes, *fast-food*, cadenes de restaurants, etc.).

- El predomini de la llengua anglesa com a vehicle de comunicació a nivell internacional.

- Davant el fenomen de l' homogeneïtzació cultural es produeix el ressorgiment de les identitats nacionals i culturals com la revalorització de les llengües pròpies, les tradicions, etc.

- En el camp de la ciència tanmateix es produeix la internacionalització en aspectes com la cooperació científica entre els grans centres de recerca i les universitats que estableixen protocols de col·laboració.

(0,25 per cada aspecte assenyalat fins a un màxim de 0,5 punts)

16. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Mapa de les comunitats autònomes
En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu terminal 9 del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 4 del document de concreció del currículum: *La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat".*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1. [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes formals següents:
- Mapa polític on es representen les Comunitats Autònomes tot indicant el procediment pel qual van assolir l'autonomia.
- La font és el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, 2014.
  (0,25)

Descripció de la informació:
S'observa com hi ha quatre autonomies: Catalunya, País Basc, Galícia i Andalusia que van accedir per la via de l'article 151 de la Constitució. Les comunitats de Navarra i València hi van accedir per un procediment assimilat al de l'article 151, mentre que la resta van accedir-hi per raó de l'article 143. Ceuta i Melilla tenen estatut de ciutat autònoma.
(0,75)

2. [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Estatut d'autonomia: És la norma institucional bàsica d'una comunitat autònoma, el qual especifica les institucions d'autogovern i les competències, entre d'altres aspectes.
(0,5)

Terme municipal: És el territori sota l'administració del govern d'un municipi o ajuntament, inclou tant el nucli urbà com l'espai rural i forestal existent dins els seus límits.
(0,5)

3. [1,5 punts]

a) Les comunitats que van accedir a l'autonomia per mitjà de l'article 151 de la Constitució són les anomenades nacionalitats històriques: Catalunya, País Basc i Galícia, a les quals es van equiparar Navarra i València.
A les nacionalitats històriques se'ls hi reconeix posseir una llengua, cultura i altres trets diferencials d'ordre històric, fiscal o jurídic propis. També es va considerar el tenir un Estatut aprovat o en tramitació parlamentària durant la II República.
(0,50)

Andalusia es va afegir a les anteriors en l'accés a l'Autonomia per la via de l'article 151 i es va definir en el seu Estatut com a nacionalitat històrica.
(0,25)

b) Les Comunitats Autònomes poden legislar i gestionar sobre un conjunt de competències transferides per l'Estat sobre diverses matèries.
Hi ha matèries en que les Comunitats tenen competències plenes, en altres casos les competències són compartides amb l'administració de l'Estat.
En aquest apartat el corrector valorarà que l'estudiant diferenciï entre les competències transferides, les plenes o exclusives i les compartides. Assignant 0,50 punts com a màxim.
Si l'estudiant dóna exemples d'aquestes competències s'assignaran 0,25 punts suplementaris.
(075)

4. [1,5 punts]

a) L'Ajuntament és la institució pròpia del poder local, amb capacitat de legislar i gestionar sobre les competències municipals. Els ciutadans d'un municipi elegeixen cada quatre anys els regidors que componen el Plenari de l'Ajuntament. Els regidors elegits escullen l'alcalde d'entre un dels seus membres.
(0,50)
Les competències específiques que els Ajuntaments han de gestionar estan relacionades amb equipaments i serveis públics d'abast municipal com l'urbanisme, el transport públic, la recollida d'escombraries i la gestió de residus, la provisió d'aigua potable, etc.
(0,25)

b) Les institucions pròpies de les Comunitats Autònomes són el Parlament, representant del poder legislatiu, el President i el Govern, que representen el poder executiu, i el Tribunal Superior de Justícia, que representa el poder judicial, tots dins l'àmbit territorial de la comunitat autònoma.
(0,50)
En el Parlament es discuteixen i s'aproven les lleis i es controla l'acció del govern.
El President nomena els membres del Govern i dirigeix l'acció de govern, encarregada d'executar les lleis aprovades pel Parlament.
El Tribunal Superior de Justícia és la màxima instància judicial, on es dirimeixen en última instància dins l'àmbit de la comunitat autònoma, les demandes civils i penals.
(0,25)

17. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Mapa sobre els fluxos comercials al món

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 2, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 1 del document de concreció del currículum: *Característiques que defineixen un món globalitzat*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1. [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:

En la identificació caldrà que quedi clar que és un mapa de fluxos del comerç mundial de 2007, entre les grans zones econòmiques mundials (continents i subcontinents) en el que apareixen representades tres variables. En diagrama circular: el volum global de mercaderies en milers de milions de dòlars; la referència a si el comerç es dóna a l'interior de la zona o vers altres zones geogràfiques i les direccions dels fluxos comercials, en fletxes, el gruix de les quals està en relació al valor de les mercaderies.

La font de les dades és l'Organització Mundial del Comerç, amb xifres de 2007.

(0,5)

En la descripció caldrà que s'assenyali clarament que la major del volum i del valor (són les fletxes amb major gruix) del comerç mundial es fa entre tres zones geogràfiques: Amèrica del Nord, Europa i Àsia-Pacífic. El que es coneix com la "triada". Europa concentra el primer lloc, seguit d'Àsia Pacífic i Amèrica del Nord. La resta de zones (Països de l'antiga URSS, Àfrica i Amèrica Llatina) tenen poc pes en el comerç mundial, amb l'excepció dels Països del Golf i el Pròxim Orient pel seu pes en el comerç d'hidrocarburs.

Pel que fa a la direcció dels intercanvis, a Europa el 75% del comerç internacional es concentra a l'interior de la seva zona (UE). Mentre, el 25% es canalitza arreu del món, sent majoritària la destinació a Amèrica del Nord.

Àsia Pacífic presenta una proporció equilibrada entre comerç dins la seva regió i comerç extraregional. Majoritàriament exporta cap a Europa i importa de l'Amèrica del Nord. Amèrica del Nord: també presenta una proporció equilibrada entre comerç dins la seva regió i comerç extraregional, lleugerament decantat cap al comerç regional.

(0,5)

2. [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Flux comercial: fa referència a la compra-venda de béns i serveis entre països.
(0,5)

Globalització financera: És un element de la globalització econòmica mundial o mundialització del lliure mercat, que fa referència a la lliure circulació de capitals.
(0,5)

3. [1,5 punts]

a) En el comerç mundial hi ha una disputa entre els partidaris de la supressió d'aranzels duaners, és a dir, la lliure circulació de béns i de capitals, i els que en són reacis i volen mantenir aranzels per protegir la producció dels seus països o, si més no, d'alguns sectors estratègics.
Els partidaris de la liberalització del comerç mundial defensen que només la lliure circulació de mercaderies i de capitals farà progressar l'economia, ja que és la lliure competència la que estimula el creixement econòmic i el desenvolupament dels països (neoliberalisme).
(0,50)

Enfront d'aquesta obertura de mercats, de convertir l'economia mundial en una economia oberta, sense controls, hi ha els que argumenten que sense la protecció de sectors estratègics, com poden ser els recursos naturals, o la imposició de taxes a la circulació de capitals (taxa Tobin) que ajudin al desenvolupament dels països menys desenvolupats, aquests no podran sortir mai de la pobresa. Aquests mateixos argumenten, també, que la llibertat de comerç ha de ser real i que no hi hagi subvencions per part dels països rics, a alguns sectors productius del seu país, fet que els posa en superioritat en el mercat (per exemple, en el comerç de cereals, als EUA, i a l'agricultura subvencionada de la UE).
(0,50)

b) L'Organització Mundial del Comerç (OMC), organisme vinculat a les Nacions Unides, des de l'1 de gener de 1995 és el que s'encarrega de vigilar el compliment dels acords adoptats pel GATT(*General Agrement on Tariffs and Trade* = Acord General sobre Aranzels de Duanes i Comerç, fundat el 1947 a iniciativa dels Estats Units) en matèria de comerç internacional.
(0,50)

4. [1,5 punts]

a) El Banc Mundial ofereix assistència financera i tècnica als països en vies de desenvolupament. El seu objectiu es reduir la pobresa i recolzar el desenvolupament per mitjà de concedir préstecs a baix interès, crèdits i donacions als països pobres per invertir en educació, salut, infraestructures, etc.
La funció del FMI consisteix a promoure l'estabilitat financera mundial, oferir préstecs a les economies amb balances de pagaments amb problemes i aconsellar els governs. Cada país integrant diposita una quota en funció del seu PIB i del seu pes en el comerç mundial. Els EUA i la UE tenen capacitat de vetar les decisions més importants.
(0,5)

b) El dolar s'utilitza de forma majoritària ja que es considera una moneda "segura", a l'estar recolzada per l'economia nacional més desenvolupada del món. Es considera que el risc de que els EUA facin fallida i el dolar perdi bona part del seu valor és mínim. El fet que la majoria de transaccions econòmiques internacionals es facin en dòlars fa que augmenti la "confiança" en aquesta moneda.
(0,50)

El dòlar es va adoptar com a moneda de referència a tot el món (patró dolar), tant per fixar el valor d'altres divises com per als pagaments dels intercanvis de mercaderies, a la conferència de Bretton Woods (1944), i com un dels principals elements del nou ordre econòmic internacional sorgit al final de la Segona Guerra Mundial.
(0,50)

18. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Taula sobre l'economia europea al món

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius generals 2 i 3 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 1: *Catalunya i Espanya a Europa i el Món* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1. [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:
En la descripció de la informació de la taula caldrà que apareguin tres idees:

- que s'identifiqui la UE com la primera potència mundial en termes de PIB (total i percentual), si bé els EUA, amb força menys població, té un PIB quasi igual.
- que l'economia europea es troba molt per davant de les altres potències econòmiques mundials que es troben a gran distància,
- la resta del món multiplica per 9 la població europea, mentre que el PIB mundial és només una cinquena part superior.

(0,75)

Descripció formal de la taula: font (Banc Mundial i Eurostat), any de les dades (2012), tres variables (població, PIB i % PIB mundial) de cinc grans zones econòmiques del món.
(0,25)

2. [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Producte interior brut (PIB): valor monetari del total de béns i serveis produïts a l'interior d'un estat al llarg d'un any.
(0,5)

mercat únic europeu: mercat comú a l'interior de la Unió Europea que permet el lliure moviment de bens, serveis, capitals i persones.
(0,5)

3. [1,5 punt]

a) En aquesta pregunta l'estudiant podria referir-se al procés de construcció de la Unió Europea, des del Tractat de Roma que va posar en marxa la CEE (1957), o fins i tot abans amb l'acord pel comerç del carbó i l'acer (CECA) el 1951, fins el tractat de Maastricht, amb l'objectiu de crear una unió no només comercial i duanera, com en els seus inicis, sinó també econòmica i política. L'objectiu principal era el de constituir una gran àrea econòmica, amb màxima facilitat per la circulació interior de capitals, béns, productes i persones, que pogués disputar l'hegemonia econòmica mundial dels EUA i fer front al pes creixent en l'economia mundial d'altres regions del món emergents com l'orient d'Àsia (Japó, Xina, Corea, Taiwan, etc.)
(0,5)

b) En aquest apartat l'estudiant en la seva resposta pot referir-se a la posició de l'euro en l'escena internacional, o als avantatges i inconvenients de l'euro pels estats de la UE. Els dos marcs de referència seran considerats correctes, incloses les respostes que facin referència als dos àmbits.
Pel que fa a l'escena internacional es podria comentar la rivalitat entre l'euro i el dolar per aconseguir el paper de moneda de referència internacional. La fortalesa de l'euro enfront del dolar des de fa varis anys i el fet que des de 2006 l'euro és la moneda més usada en els pagaments en efectiu. També les raons polítiques de que diferents països (Cuba, Corea del Nord, etc.) adoptessin l'euro en detriment del dolar en els seus intercanvis comercials.
En el marc europeu, es podria comentar que la creació de la zona euro ha significat l'eliminació d'obstacles a les transaccions econòmiques i comercials dels països que l'integren. Com a inconvenient principals hi hauria el fet que sigui el Banc Europeu qui dicta la política monetària i que els estats han perdut aquesta capacitat (no es pot devaluar la moneda en èpoques de crisi econòmica per afavorir les exportacions).
(0,5)

c) Les polítiques econòmiques que es poden citar són diverses i el corrector valorarà que les respostes de l'estudiant siguin pertinents.
Es poden citar des de la PAC, que busca consolidar la producció agrària, les polítiques d'ajuda al desenvolupament (programes FEDER), fins les Xarxes de Transport o Telecomunicacions que s'impulsen per afavorir la circulació de mercaderies i informació en l'interior de la UE.
(0,5)

4. [1,5 punts]

a) L'estudiant hauria d'esmentar com les noves tecnologies de la comunicació, com la informàtica i la telemàtica, han fet possible la globalització econòmica i cultural. Per una banda al permetre la comunicació instantània i simultània dels sistemes de gestió de les empreses i els seus centres productius malgrat estar en països molt distants. Per l'altra, per la difusió global de la informació sobre el que està passant en qualsevol punt del planeta de forma gairebé instantània (informació econòmica, borsària, política, esdeveniments socials, etc.).
(0,5)

b) Els elements propis de la globalització econòmica que es podrien comentar serien els següents:

- la formació de grans empreses que concentren el capital.
- l'expansió de les empreses arreu del món, sovint amb processos de deslocalització d'indústries des d'uns països a uns altres.
- la lliure circulació de capitals.
- la liberalització dels mercats financers.
- creixement del comerç internacional amb la disminució d'aranzels impulsada per la Organització Mundial del Comerç (OMC)
- la formació d'àrees de lliure comerç a diferents regions del món: Unió Europea, Mercosur, tractat de lliure comerç entre els EE.UU. i els països veïns, etc.
- la interdependència de l'economia mundial fa que els estats perdin capacitat de decisió sobre les seves economies.

Es valorarà amb 0,10 punts cada aspecte comentat de la llista o altres que el corrector estimi pertinent, fins a un màxim de 0,50 punts.
(0,5)

c) La globalització cultural es produeix en aspectes com:

- la uniformització dels gustos artístics i culturals: pel·lícules, llibres, grups de música, etc., poden ser seguits a tot el món, a través dels grans grups multimèdia i de les xarxes que Internet posa a l'abast d'un quantitat creixent de persones d'arreu.
- el seguiment internacional dels grans esdeveniments esportius.
- l'expansió de les grans marques de moda i alimentació (begudes, fast-food, cadenes de restaurants, etc.) per tot el món.
- el predomini de l'anglès com vehicle de comunicació o llengua franca internacional.
- També s'inclouria la internacionalització de la ciència, en els aspectes següents:
- la cooperació científica entre els grans centres de recerca, els quals estableixen vincles de cooperació en camps com la medicina.
- la inversió creixent en els projectes de I+D (investigació i desenvolupament).

Es valorarà amb 0,10 punts cada aspecte comentat de la llista o altres que el corrector estimi pertinent, fins a un màxim de 0,50 punts.
(0,5)

19. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1 : **Mapa dels límits comarcals i provincials de Catalunya**

[5 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 7, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 4 del document de concreció del currículum: *La població i el sistema urbà* i del subapartat: *Les divisions político-administratives*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:

Es tracta d'un mapa de Catalunya que mostra les divisions administratives comarcals i provincials de Catalunya. La Font és l'Atlas Nacional de Catalunya de l'ICC, consultable en línia.
(0,25)

L'alumne ha de destacar que la divisió provincial a Catalunya comprèn 4 províncies i la divisió comarcal 41 comarques.
Comarques amb límits repartits entre dues províncies hi ha la Cerdanya, gairebé meitat i meitat entre les províncies de Girona i Barcelona, i després la Selva, Osona i el Berguedà que tenen un municipi cadascuna adscrit a una província diferent de la majoria. Es donarà per bona la resposta si l'estudiant esmenta almenys un dels casos.
(0,75)

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Vegueria: Divisió territorial d'àmbit supracomarcal d'origen històric, que compren 7 unitats o àmbits territorials. Van ser recollides a l'Estatut d'Autonomia del 2006 i aprovades en la Llei de Vegueries de 2010, encara que la seva aplicació està en suspens.
(0,50)

Tribut: taxa o impost que una administració recapta als ciutadans i les empreses radicades dins el seu àmbit territorial de competència per causes diverses: prestació de serveis, multes, gravàmens, etc.
(0,50)

3) [1,5 punts]

a) Les províncies actuals són el resultat de la divisió estatal en províncies efectuada l'any 1833 per aconseguir una millor administració del territori per part de l'Estat, d'acord amb els principis racionalistes dels il·lustrats liberals de l'època. A Catalunya es van delimitar 4 províncies de les 50 que es van constituir en tot l'Estat.
La comarca és una unitat territorial d'origen històric que es va definir en la seva forma actual en el primer Estatut de Catalunya l'any 1932, el qual va definir 38 comarques. L'Estatut de l'any 1979 les va recuperar i posteriorment l'any 1988 es van afegir 3 comarques noves.
(0,50)

b) Les províncies estan administrades per les Diputacions provincials, amb el president i els diputats provincials elegits d'entre els càrrecs municipals de la província. Es un òrgan de l'administració territorial local i s'encarrega de la recaptació d'impostos, i de l'organització de serveis de tot tipus que no poden ser afrontats en solitari pels municipis, sobretot els de dimensió més petita.
(0,50)

Les comarques estan administrades pels Consells Comarcals mitjançant el President del Ple Comarcal. Les seves competències són reconegudes per la Llei de l'Organització Comarcal de Catalunya i consisteixen, a més de les que estableix la Generalitat de Catalunya, en aquelles que els ajuntaments voluntariament els hi cedeixen per delegació o per conveni, per exemple: programes educatius, esportius, de sanitat, etc.
(0,50)

4) [1,5 punts]
L'Estatut d'Autonomia és la llei marc que regula les institucions d'autogovern i les competències que es podran exercir.
(0,50)

Les institucions pròpies recollides en l'Estatut són la Generalitat de Catalunya, que integra el Parlament, amb la funció legislativa, i les figures del President de la Generalitat i del Consell Executiu, que exerceixen les funcions de govern.
L'estudiant podria esmentar a més altres institucions com el Síndic de Greuges, el Consell Consultiu, etc., la pertinença de les quals serà valorada pel corrector.
(0,50)

Les competències exclusives de la Generalitat són diverses, per exemple: cultura, dret civil, urbanisme, turisme, benestar social, joventut, etc.
El corrector valorarà que la competència escollida i la seva explicació siguin correctes.
(0,50)

20. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Text sobre la construcció europea

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 9 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al punt 1: Catalunya i Espanya, a Europa i al món, i el subapartat "El procés de construcció europea" del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) [1 punt]
L'alumnat hauria de fer referència als aspectes següents:
Les idees principals del text són tres:

- El Regne Unit no va entrar a la CEE fins que França va aixecar el veto. Ara és el Regne Unit el que no cedeix sobirania per aprofundir en la UE
- L'Europa de l'euro, formada per 17 estats, vol ampliar la unitat dels estats participants
- Europa a mig fer: unitat econòmica, sense que hi hagi una unitat política.
- La font és un article publicat a La Vanguardia el 2011.

Es valorarà a raó de 0, 25 punts per cada aspecte ressenyat fins a un màxim d'1 punt

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

mercat únic: unitat econòmica de mercat, supressió de fronteres duaneres, supressió d'aranzels, lliure circulació de persones i mercaderies d'entre els països integrants de la Unió Europea.
(0,50)

zona euro: espai econòmic format pel grup d'estats de la UE que han adoptat l'euro com a moneda.
(0,50)

3) [1,5 punts]

a) Entre 1985 i 1992 es van prendre les principals decisions per fer el pas de la CEE a la UE, amb el lideratge principal de H. Kohl (Alemanya), F. Miterrand (França) i altres líders europeus, com F. González (Espanya).
Les fites principals van ser: l'acord de Schengen (1985) que comporta la supressió dels controls fronterers, l'acta Única (1986) que implica la lliure circulació de béns, capitals i serveis i el tractat de Maastricht (1992), que entre d'altres aspectes regulava les condicions per a l'accés a la moneda única:l'euro.
(0,75)

b) Els països candidats a formar part de la UE han d'estar regits per sistemes polítics democràtics. Han d'acceptar el principis de llibertat, democràcia i respecte als Drets Humans, així com les llibertats fonamentals pròpies dels Estats de dret.
Els criteris econòmics que cal complir consisteixen en l'adopció d'una economia de lliure mercat en la qual ha de poder fer front a la competència inherent a aquest tipus d'economia. Per poder formar part de la zona euro s'ha de convergir en un seguit d'indicadors econòmics com el dèficit pressupostari, el deute públic, la inflació, els tipus d'interès i l'estabilitat de canvi de la moneda pròpia.
(0,75)

4) [1,5 punts]

L'alumnat hauria d'exposar algun exemple que posés de manifest que la integració política suposa que els Estats de la UE han cedit part de la seva sobirania en favor de les institucions europees. Les institucions europees aproven directives, normes i lleis que prevalen per sobre les aprovades a cada Estat membre.
(0,50)

També podria esmentar que la integració econòmica s'articula a partir de l'existència d'un mercat interior únic que permet la lliure circulació de béns, serveis, persones i capitals. Els instruments que ho han permès han estat l'eliminació dels controls fronterers, la implantació de la moneda única (l'euro) i la creació d'institucions com el Banc Central Europeu, independent dels governs nacionals, el qual dirigeix la política financera de la UE.
Per reduir els desequilibris interns motivats per les diferències econòmiques entre els Estats i les regions, la UE distribueix uns fons estructurals i uns fons de cohesió.
(0,50)

Els estudiants haurien de citar almenys un dels tractats següents: el Tractat de Roma (1957), l'Acta Única Europea (1986), el Tractat de la Unió Europea o de Maastricht (1992), el Tractat de la Constitució Europea (2004).
També haurien de citar com a mínim dues institucions europees d'entre les següents: el Consell Europeu, el Consell de Ministres, la Comissió Europea, el Parlament europeu, el Tribunal de Justicia.
(0,50)

21. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Taula de fluxos d'inversió estrangera directa
[5 punts]

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 2, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 3 del document de concreció del currículum: *Funcions de les principals institucions i organismes internacionals en les decisions polítiques, econòmiques i socials.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1. [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:

Es tracta d'una taula de dades que reflecteix el valor en dòlars de les inversions estrangeres directes efectuades entre 2005 i 2011 en un conjunt de països desenvolupats (EE UU, Regne Unit, Alemanya, Japó i Espanya) i un grup de països en vies de desenvolupament (la Xina, Brasil, India i Mèxic), que formen part del grup dels països emergents.
La font és el UNCTAD, 2012.
(0,25 punts)

Les dades mostren que els EE UU és el país que rep una quantitat més gran d'inversions estrangeres, molt per sobre de la resta però la Xina en els darrers anys ha arribat gairebé a assolir un nivells similar d'inversions i el 2009 va superar els EE UU. S'observa com aquest any les inversions van disminuir a tots els països com a conseqüència de la crisi financera als EE UU i Europa.
La resta de països desenvolupats han vist reduir la distància respecte el Brasil i l'Índia. Aquests dos països algun any han tingut entrades d'inversions superiors a les d'alguns dels països desenvolupats. Mèxic es mostra més irregular i amb un lleuger descens de les inversions els darrers tres anys.
Destaquen les baixes quantitats que rep el Japó, en comparació amb la resta de països, que alguns anys fins i tot mostra valors negatius (desinversions).
(0,75 punts)

2. [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

països emergents: països en vies de desenvolupament que creixen a un ritme superior que el de la resta del món i que comparteixen a l'hora elements propis del món ric i del món pobre.
(0,50 punts)

deslocalització industrial: Procés per mitjà del qual una empresa canvia totalment o parcialment el lloc on s'ubiquen les seves activitats de producció, especialment amb l'objectiu de reduir els costos laborals o d'obtenir incentius fiscals o financers.
(0,50 punts)

3. [1,5 punts]

Pregunta oberta en la que el corrector haurà de valorar la pertinença de la resposta.

L'alumne podria referir-se als aspectes següents sobre el procés de globalització econòmica i l'expansió internacional de les empreses:

-La lliure circulació de capitals. Els moviments de capitals sense traves entre els països facilita les inversions, tant del capital productiu com del capital financer.

-La liberalització del capital financer. El capital circula lliurement per les borses de tot el món invertint-se en els valors borsaris que ofereixen oportunitats més avantatjoses.

-Les empreses tenen facilitats per ubicar-se en gairebé qualsevol país del món, allà on troben unes condicions més favorables.

-Les grans companyies multinacionals tenen centres repartits en varis estats. A vegades, localitzen les diferents fases de la producció i la gestió en països diferents.

- Les empreses també poden optar per *externalitzar* o *subcontractar* diferents activitats productives a empreses d'altres països amb costos inferiors (l'anomenat *offshoring*). A través de l'externalització l'empresa pot obtenir serveis a més baix cost i concentrar la seva activitat en el seu *negoci bàsic*, la comercialització per exemple.

-Els beneficis obtinguts per les empreses multinacionals tant es poden repatriar al país de la seu central, com reinvertir-ne una part en el país on s'han produït.

Es puntuarà a raó de 0,25 punts per aspecte esmentat fins un màxim d'1,5 punts.

4. [1,5 punts]

a) Les industries traslladen parcialment o totalment les seves activitats productives per aconseguir augmentar els seus beneficis. Això es pot aconseguir amb la deslocalització si les condicions del mercat laboral i la legislació ofereixen unes condicions avantatjoses que permeten un augment de la productivitat.
Per exemple si els costos de la mà d'obra són més baixos, si s'obtenen facilitats fiscals o una menor pressió administrativa en temes de protecció del medi ambient.
(0,75 punts)

b)

La deslocalització industrial genera importants conflictes socials als països afectats, com que generalment són grans empreses les que traslladen les seves plantes de producció a d'altres països, deixen a l'atur un nombre molt gran de treballadors formats per a una feina específica.

Sovint, de les grans empreses industrials en depenen tot un conjunt de petites i mitjanes empreses que les proveeixen de components necessaris en el procés productiu. La deslocalització afecta també tot aquest conjunt de proveïdors, posant en risc la seva continuïtat com a empresa.

L'augment de l'atur comporta un augment de la despesa social per part de l'administració pública.
(0,75 punts)

22. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

Exercici 1: Mapa sobre l'Índex de Desenvolupament Humà

1) [1 punt]
L'alumnat hauria de destacar els aspectes següents:

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 3 *Territori i activitats econòmiques* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera següent:

L'alumnat hauria de destacar els aspectes següents:

Es tracta d'un mapamundi de tipus temàtic que reflecteix la distribució de l'Índex de Desenvolupament Humà a tot el món l'any 2010. La font és el PNUD, Informe sobre el Desenvolupament Humà i les dades es presenten classificades en índex molt alt, alt, mitjà i baix.
(0,5 punts)

Les zones que es poden diferenciar són: amb índex molt alt i alt: Amèrica del nord, i bona part d'Amèrica central i del sud, Europa occidental, alguns països del Magreb i de l'Orient mitjà, Japó i Austràlia; amb un índex mitjà l'Àsia monsònica i el sud d'Àfrica i, finalment amb un índex baix la major part del continent africà.
(0,5 punts)

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

IDH: índex que mesura el desenvolupament a partir dels indicadors següents: l'esperança de vida, els anys d'escolarització, l'alfabetització i el PIB per càpita (en paritat de poder adquisitiu).
(0,5 punts)

PIB: la riquesa total produïda en un país durant un període de temps determinat que sol ser un any.
(0,5 punts)

3) [1,5 punts]

a) Les economies emergents presenten uns índexs superiors als dels països menys desenvolupats. En el cas de Mèxic i Brasil uns valors alts que els situen a la part mitjana-alta de la classificació, l'Índia i la Xina en canvi presenten uns valors mitjans i més allunyats dels estàndards dels països més desenvolupats. Les causes són els desequilibris interns d'aquests països, amb sectors econòmics molt dinàmics i competitius a escala global, però que mantenen encara amplis sectors de la població en condicions de pobresa i marginació social.
(0, 75 punts)

b) La diferència fonamental entre el desenvolupament econòmic i el desenvolupament humà és que mentre el primer es mesura en relació amb l'augment del PIB, el segon consisteix a crear les condicions per tal que les persones puguin desenvolupar totes les seves capacitats d'acord amb les seves necessitats i interessos.
(0,75 punts)

4) [1,5 punts]

Països desenvolupats: constitueixen el centre de l'economia mundial, tenen un alt nivell de productivitat i disposen de capitals i de tecnologia avançada. Sectors productius: predominen la indústria i els serveis; es tracta de producció industrial especialitzada amb molt valor afegit, ja que incorpora recerca i innovació tecnològica. En els serveis destaquen els relacionats amb la informació, els transports i les comunicacions. També existeix en el sector primari una agricultura altament tecnificada i capitalitzada amb una producció molt diversificada i dirigida al mercat.

(0,50 punts)

La situació en el mercat internacional és clarament de domini, ja que controlen els intercanvis a nivell mundial així com els preus, donat que la seva producció està centrada tal com s'ha esmentat en les manufactures especialitzades i en els processos de transformació i distribució de les matèries primeres.

(0,25 punts)

Països en via de desenvolupament: generalment, formen la perifèria de l'economia mundial amb un baix nivell de productivitat i una gran dependència tecnològica i financera.

Sectors productius: en molts d'aquests estats predomina el sector primari amb una agricultura dirigida a l'autoconsum o bé a l'exportació, però aquesta darrera està controlada per les grans multinacionals. Pel que fa a la indústria, o bé està poc desenvolupada o bé està centrada en la producció de manufactures generalment controlada per les multinacionals. El sector serveis en general està poc desenvolupat i en alguns casos centrat en el turisme de masses controlat per empreses estrangeres.

(0,50 punts)

La seva situació en el comerç internacional es caracteritza per unes condicions desavantatjoses, ja que la seva producció centrada en les matèries primeres o en manufactures amb poc valor afegit situa aquests països en una situació de desigualtat a l'hora de competir amb els estats desenvolupats.

(0,25 punts)

23. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Text sobre varis articles de la Constitució

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 9 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al punt 4: *La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtats*, del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de redactar un resum on hi constessin els següents punts:

En l'article 137 s'estableixen les escales territorials de l'Estat Espanyol.

En l'article 143 s'estableixen les condicions que han de complir els territoris que vulguin constituir-se en comunitats autònomes.

Finalment, en l'article 144 s'autoritza la creació de comunitats autònomes uniprovincials així com la concessió d'estatuts d'autonomia a territoris que no formen cap província.

(1 punt)

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Municipi: és l'entitat administrativa que ocupa el nivell més baix en el sistema jeràrquic de l'administració territorial. Correspon al conjunt del territori, urbà i rural, gestionat per un Ajuntament.
(0,50 punts)

Comarca: és una entitat administrativa d'origen històric que en el cas de Catalunya està reconeguda per l'Estatut d'autonomia. Agrupa un conjunt de municipis articulats per la capital comarcal. A Catalunya n'hi ha 41.
(0,50 punts)

3) [1,5 punts]

a) Les escales territorials són: municipis, províncies i comunitats autònomes.
(0,25 punts)
Existeixen comunitats autònomes uniprovincials i són: Astúries, Cantàbria, La Rioja, Navarra, Múrcia, Madrid i les Illes Balears.
(0,25 punts)
Ceuta i Melilla són dues ciutats situades al nord d'Àfrica que tenen estatut d'autonomia.
(0,25 punts)

b) Les institucions responsables de les províncies són les diputacions provincials.
(0,25 punts)

Els seus membres, els diputats provincials, son escollits de forma indirecta i per cada partit judicial, en relació amb el nombre de vots aconseguits per les formacions polítiques que han tret algun regidor en algun municipi del partit judicial.
(0,50 punts)

4) [1,5 punts]

a) Escala comarcal: formada per 41 comarques des de 1988 a partir de l'organització comarcal de l'època republicana.
Escala autonòmica: recuperada l'autonomia des de la constitució de 1978 que reconeix nacionalitats i regions amb institucions pròpies, Catalunya s'organitza com a comunitat autònoma d'acord amb el què estableix l'Estatut d'autonomia.
(0,75 punts)

b) Les institucions polítiques responsables són per les comarques: els Consells Comarcals formats per consellers i conselleres comarcals elegits entre els regidors i regidores dels diversos municipis de la comarca, que tenen competències en aspectes com cultura, esports o educació.
A escala autonòmica, la institució és la Generalitat de Catalunya amb competències com educació, sanitat, medi ambient, ordenació del territori, etc.
(0,75 punts)

24. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: Mapa de les vegueries

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 5, del currículum i dels aprenentatges referits al bloc 4 del document de concreció del currículum: *La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat* i l'apartat: "*Organització políticoadministrativa del territori*".
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:
És un mapa político-administratiu de les set vegueries segons la Llei de vegueries de 2010 que està basada en el que preveu l'Estatut d'autonomia de Catalunya: comarques gironines, regió metropolitana, Catalunya central, camp de Tarragona, terres de l'Ebre, Pla de Lleida i Pirineus.
Aquesta ordenació en vegueries està pendent de la seva aplicació. La font és la pàgina web del Dept. de Governació de la Generalitat de Catalunya, 2010.
1 punt

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:

Comarca: entitat local de caràcter territorial formada per l'agrupació de municipis contigus i amb personalitat jurídica pròpia. Específica de l'ordenament territorial de Catalunya.
0,5 punts

Vegueria: àmbit polític-administratiu intermedi entre el govern i les comarques. Té la intenció de substituir les províncies i, alhora, és la base per a l'organització dels serveis territorials de la Generalitat.
0,5 punts

3) [1,5 punts]
a) les diferències entre el mapa provincial i el de les vegueries són:
-la província de Tarragona es subdivideix en dues vegueries: terres de l'Ebre per a les comarques meridionals i Camp de Tarragona per a les de l'àmbit Tarragona-Reus.
-la província de Girona queda igual excepte la Cerdanya que passa a la vegueria Pirineus.
-la vegueria Pirineus abasta les comarques pirinenques de les províncies de Lleida, Barcelona i Girona.
-Es forma una vegueria anomenada Catalunya central amb les comarques de l'Anoia, el Bages, Osona i Berguedà (prov. de Barcelona) i el Solsonès (prov. de Lleida.
-la vegueria Terres de Lleida correspon a les comarques meridionals incloses a la prov. de Lleida.
0,75 punts

b) Les competències de les vegueries són de dos tipus: les que es deriven de la coordinació dels serveis municipals (assistència i cooperació municipal, prestació de serveis públics de caràcter supracomarcal, en definitiva, les que desenvolupen actualment les diputacions provincials) i les que venen derivades de la representació de la Generalitat en el territori.
0,5 punts

c) Les vegueries hauran de substituir les diputacions provincials.
0, 25 punts

4) [1,5 punts]
Les competències reservades a les comarques en l'organització politico-administrativa de Catalunya són: ordenació del territori i urbanisme, sanitat, serveis socials, competències delegades en matèria de cultura (gestió dels arxius històrics comarcals, gestió dels centres de normalització lingüística…), esport, ensenyament (transport escolar, menjadors escolars), salubritat pública i medi ambient. A banda d'aquestes, les que es puguin derivar de les que marca la llei de règim local i les competències municipals per delegació o per conveni (ex, recaptació d'impostos municipals).
1 punt
Els consells comarcals estan integrats pels consellers comarcals que han de ser regidors municipals electes. Són designats per les formacions polítiques. El nombre de consellers està en relació a la població de la comarca.
0,25 punts

La configuració dels consells comarcals es fa a partir dels resultats de les eleccions municipals. Se sumen els regidors electes per cada formació política i s'assignen els consellers comarcals aplicant la llei d'Hondt.
0,25 punts

25. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Text sobre la política regional europea

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 3 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 1: C*atalunya i Espanya, a Europa i al món* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
L'alumnat hauria de destacar en el resum els aspectes següents:

- La política regional té com a objectiu aconseguir la cohesió i la integració econòmica dels països membres mitjançant la solidaritat financera.
- Si es redueixen les desigualtats entre les regions europees es beneficia tota la comunitat.
- Les desigualtats es donen tant entre estats com entre les regions d'un mateix estat.
- Les regions més desenvolupades econòmicament són les urbanes.
- La font és la pàgina web oficial de la Unió Europea.

1 punt

2) [1 punt]
Les definicions podrien ser semblants a les següents:
Regió europea: territori amb una dinàmica demogràfica i econòmica i uns trets geogràfics comuns, delimitada amb finalitats administratives i estadístiques.
0,5 punts

Eurozona: països de la UE que tenen l'euro com a moneda i la política financera dels quals està regulada per les directrius del Banc Central Europeu
0,5 punts

3) [1,5 punts]
La frase fa referència al fet que dins de la Unió Europea no solament hi ha estats més rics i altres amb dificultats econòmiques, sinó que dins d'un mateix estat hi ha desigualtats econòmiques entre les seves regions. Els objectius de la política regional europea tenen com principal finalitat reduir aquestes desigualtats i aconseguir finalment una unió d'estats amb una situació econòmica més homogènia que afavoreixi la seva cohesió.
0,5 punts

Pel que fa als instruments les diferències són le següents:

- Fons estructurals: tenen com a objectiu general ajudar les regions menys afavorides reduint les desigualtats. Estan formats d'una banda, pel Fons Social Europeu (FSE) que es dedica, sobretot, a finançar activitats de formació que afavoreixin la inserció laboral dels treballadors aturats i el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), que concedeix ajuts econòmics per a la construcció d'infraestructures i altres inversions productives .

- El Fons de Cohesió (FC) està destinat als estats que tenen un PIB per càpita inferior al 90% de la mitjana europea. Finança projectes d'infraestructures relacionats amb el medi ambient i els transports.

1 punt

4) [1,5 punts]
A)Hauria de citar les següents: Comissió Europea, Consell Europeu, Parlament europeu, Banc Central Europeu, etc.
La resposta es donarà per correcte si esmenta 3 institucions.
0,5 punts

b) El corrector valorarà la pertinença de la resposta De manera indicativa és dóna a continuació la resposta de tres de les institucions més representatives:
a) Consell Europeu: té la seva seu a Brussel·les i representa els estats membres i està format pels caps de govern. Aprova el pressupost de la UE juntament amb el Parlament i coordina les polítiques econòmiques dels estats membres.

b) Parlament europeu: El Parlament Europeu comparteix el poder legislatiu amb el Consell de la Unió Europea. És l'únic òrgan de la Unió Europea triat per sufragi directe. Els 736 diputats del Parlament Europeu són elegits cada cinc anys pels votants dels 27 Estats membres de la Unió Europea, en nom dels seus 500 milions de ciutadans. El Parlament exerceix un paper actiu en la preparació de la legislació en temes com per exemple la protecció del medi ambient, els drets dels consumidors, la igualtat d'oportunitats, de transports i de lliure circulació de treballadors, capitals, béns i serveis.

c) Banc Central Europeu: te la seu a Frankfurt (Alemanya), la seva funció es gestionar l'euro, la moneda única de la UE, i preservar l'estabilitat dels preus de l'eurozona. El BCE és també responsable de fixar les grans línees econòmiques i executar la política econòmica i monetària de la UE.
1 punt

26. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: Mapa de localització de les grans empreses multinacionals

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 6 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 4 *Territori i activitats econòmiques* del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de comentar que es tracta d'un mapa mundi temàtic on es representen el nombre de grans empreses multinacionals existents a cada país. S'utilitzen cinc categories i a més a cada país una xifra indica el nombre total de grans empreses multinacionals existents. La font és el World Investment Report i la data el 2009.
(0,5)

S'aprecia com les grans empreses multinacionals es concentren a Europa, els EUA i el Japó
(0,5)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

empresa multinacional: una gran empresa que no limita la seva activitat dins les fronteres nacionals sinó que té filials a altres països.
(0,5)

globalització econòmica: procés de vinculació e integració dels mercats financers i de l'economia dels diferents països de manera que les fronteres nacionals perden importància per als moviments de capital i de mercaderies.
(0,5)

3) [1,5 punts]

Observeu el mapa i indiqueu a quines àrees geogràfiques es concentren les empreses multinacionals. Exposeu els principals factors que han fet possible l'expansió de les empreses multinacionals.

> Les empreses multinacionals és concentren a la Unió Europea i als Estats Units, després hi ha la zona de l'extrem orient, amb el Japó i Corea del Sud.
>
> Les empreses multinacionals van sorgir com una evolució de les grans empreses industrials després de la segona guerra mundial. La seva expansió es va basar en l'obertura de filials als països estrangers per tal d'evitar els aranzels duaners.

Actualment la liberalització del mercat de capitals a escala mundial i la progressiva disminució dels obstacles a les transaccions comercials han afavorit la seva expansió.
(1)

Esmenteu el nom de cinc empreses multinacionals que coneixeu.

La llista de respostes possibles és molt gran i el corrector haurà de valorar la seva pertinença. Es puntuarà 0.10 per cada cita correcta.
(0,5)

4) [1,5 punts]
Exposeu les principals conseqüències de la globalització de l'economia, la uniformització dels gustos artístics i esportius, i els canvis en els hàbits de consum, d'acord amb l'esquema següent:

a) característiques de l'economia de mercat.
És un sistema econòmic basat en els intercanvis comercials segons las lleis de l'oferta i la demanda.
La majoria de recursos pertanyen al sector privat.
L'Estat només intervé per regular el mercat quan es produeixen desequilibris.
La globalització ha comportat més facilitats pels moviments de capitals i mercaderies entre els països.
(0,5)

b) homogeneïtzació dels gustos artístics i esportius.
El fàcil accés a la informació a través dels mitjans de comunicació permet que uns mateixos esdeveniments artístics i esportius puguin ser seguits gairebé en temps real a tot el món, fet que provoca una uniformització en els gustos relatius al món de la música, el cinema, l'esport, etc.
(0,5)

c) canvis en els hàbits de consum.
La globalització comporta l'aparició d'un mercat global on els mateixos productes es posen a disposició del comprador a tot el món. Les campanyes de publicitat són també globals, de manera que el consum de productes tendeix a uniformitzar-se. Cada vegada més les marques de productes fabricats per les multinacionals es troben en tots els mercats del món, així com les mateixes cadenes de restaurants de menjar ràpid, al temps que els grans centres comercials substitueixen gradualment els mercats i comerços tradicionals.
(0,5)

27. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Taula de dades de l'índex de desenvolupament humà

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 2 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 4: *La població i el sistema urbà: dinàmica, diversitat i desigualtat.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:

L'alumnat hauria de descriure una taula que mostra els valors de l'Índex del Desenvolupament Humà del 2007 en alguns països del món, desglossat en les variables que el composen com són l'esperança de vida, la taxa d'alfabetització i la matriculació en educació i el PIB per càpita
La informació està extreta de l'informe sobre el desenvolupament humà 2009 de la web del PNUD.
(0,5)

La taula mostra enormes diferencies entre els països que tenen un bon desenvolupament humà com Noruega, els EUA o Espanya i els que el tenen molt baix, com és el cas de molts països africans. Les diferències es donen en tots els apartats, tot i que no de forma homogènia.
(0,5)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

esperança de vida: edat mitjana que se suposa podrà arribar a viure una persona, calculada a partir de les dades de mortalitat que presenta el grup de població del que forma part.
(0,5)

producte interior brut: és el valor monetari de la totalitat de la producció de bens i serveis produïda en un país i en un període de temps que acostuma a ser d'un any.
(0,5)

3) [1,5 punts]

Observeu la taula i doneu una explicació al fet que alguns països, com per exemple Cuba, tinguin un valor de l'IDH més gran que altres països amb un PIB superior.

L'alumnat hauria de contestar amb una resposta semblant a:

El càlcul de l'IDH no té en compte únicament el PIB sinó que també valora altres factors com l'esperança de vida i els nivells d'alfabetització i escolarització de la població.
Cuba, malgrat tenir un PIB baix, presenta unes taxes d'esperança de vida i alfabetització superiors als països del seu entorn, fet que fa millorar el seu IDH.
(1)

Analitzeu el valor de l'IDH en el cas d'Espanya

Espanya es troba en un cas similar al de Cuba, presenta un valor de l'IDH més gran que el que li pertocaria pel seu PIB però els valors elevats de l'esperança de vida, l'alfabetització i l'escolaritat ho compensen.
(0,5)

4) [1,5 punts]

A quines àrees geogràfiques pertanyen els països amb els valors de l'IDH més baixos (<0,700)?

Els països que presenten valors de l'IDH inferiors a 0,700 pertanyen al continent africà, a Amèrica Llatina o al sud-est asiàtic.
(0,5)

Expliqueu breument les causes de la baixa esperança de vida que presenten aquests països.

L'alumnat hauria de contestar amb una resposta semblant a les següents:

Les causes de la baixa esperança de vida estan relacionades principalment amb el subdesenvolupament econòmic que presenten aquests països.

La mortalitat infantil és alta a causa d'un sistema sanitari precari.

Molts sectors de la societat tenen uns ingressos econòmics insuficients que provoca que hi hagi una nutrició insuficient, fet que els fa més vulnerables a les malalties.

Les guerres i els conflictes violents de tipus religiós, ètnic i social que afecten de forma crònica alguns d'aquests països provoca altes taxes de mortalitat i és també una causa de la baixa esperança de vida.

Es valorarà a raó de 0,25 punts per cada causa especificada, fins a un màxim d'1 punt
(1)

28. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Mapa dels països membres de la Unió Europea

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part de l'objectiu general 3 del currículum de Geografia i dels aprenentatges referits al bloc 1: *Catalunya i Espanya, a Europa i al món*, del document de concreció del currículum.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar en la descripció els aspectes següents:

> Es tracta d'un mapa de tipus polític que reflecteix la composició actual de la Unió Europea. Hi estan representats tots els estats membres i s'hi indica la data d'incorporació a aquesta organització. La font és una pàgina web.
> (0,5)
> Es poden observar els països que van crear la UE el 1957: Alemanya, Bèlgica, Luxemburg, Holanda, França i Itàlia. Les incorporacions posteriors: Dinamarca, Regne Unit i Irlanda el 1973, Grècia el 1981, Espanya i Portugal el 1986, Finlàndia, Suècia i Àustria el 1995, el conjunt de països integrats el 2004 i les darreres adhesions de Bulgària i Romania el 2007.
> (0,5)

2) [1 punt]

Les definicions podrien ser semblants a les següents:

> *Espai Schengen*: És el format per aquells països de la UE que han signat l'acord o tractat d'Schengen sobre la lliure circulació de persones, sense necessitat de passar per controls duaners o policials a les seves fronteres. No tots els països de la UE han signat l'acord (el Regne Unit i Irlanda es mantenen al marge), mentre que hi ha països que no formen part de la UE, com Noruega, Suïssa i Islàndia, que s'hi han adherit.
> (0,5)
> *Fons de Cohesió*: El Fons de Cohesió finança projectes d'inversió pública als Estats membres de la Unió Europea que tenen un PIB per càpita inferior al 90% de la mitjana comunitària. Són projectes destinats a millorar el medi ambient i la integració de les xarxes transeuropees de transport.
> (0,5)

3) [1,5 punts]

Exposeu breument els aspectes més destacables de la CECA (1951), precedent de la construcció europea:

La Comunitat Europea del Carbó i l'Acer (CECA) va ser un tractat signat per França, Alemanya, Itàlia i els països del Benelux, que tenia com a objectiu aconseguir la lliure competència en el mercat del carbó i de l'acer, per tal d'aconseguir preus més barats i assegurar-ne el subministrament.
(0,5)

b) Expliqueu les característiques i funcions principals de la Comissió Europea.

La Comissió Europea constitueix el poder executiu de la UE, és l'equivalent al govern europeu. Està formada per comissaris escollits pels estats membres de la UE. Les seves funcions principals són la gestió de les polítiques comunitàries: agrícoles, industrials, de telecomunicacions, de transport, de medi ambient, etc.
(0,5)

c) Observeu el mapa i escriviu el nom de cinc països europeus que no formin part actualment de la Unió Europea.

L'alumnat ha d'esmentar cinc països que no formin part de la UE, com per exemple els següents: Suïssa, Islàndia, Noruega, Ucraïna, Bielorússia, Rússia, Croàcia, Sèrbia, Montenegro, Bòsnia-Herzegovina, Macedònia, Kosovo, Albània, Moldàvia, etc.
(0,5)

4) [1,5 punts]

a) Pes de la població europea en el context mundial.
La població de la UE ronda els 500 milions d'habitants, fet que la situa en tercera posició mundial, per darrera de la Xina i la India.
(0,5)

b) Objectius que pretén la Política Agrària Comuna (PAC).
Els principals objectius de la PAC són augmentar la productivitat de les explotacions agràries; assegurar unes rendes suficients per a la població que treballa en el sector agrari; garantir l'aprovisionament d'aliments i assegurar uns preus raonables pels consumidors.
(0,5)

c) Què és la zona euro? Indiqueu el nom de tres estats de la Unió Europea que no formin part de la zona euro.
La zona euro la formen el conjunt d'estats de la UE que utilitzen l'euro com a moneda comuna.
(0,25)

L'alumnat ha d'esmentar tres països extrets del grup següent:
Els estats de la UE que no formen part de la zona euro són el Regne Unit, Dinamarca, Suècia, Estònia, Letònia, Lituània, Polònia, Rep. Txeca, Hongria, Romania i Bulgària.
(0,25)

29. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: Text sobre la llei electoral

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14, 24 i 36 que es corresponen amb els bloc de continguts conceptuals 3.1 i el bloc de continguts procedimentals 1.7 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

Les idees principals del text són les següents:
-La proposta de nova llei electoral preveu establir set circumscripcions electorals, que coincidiran amb les futures vegueries, i s'atorgaran a cadascuna dos escons com a mínim.
-La resta d'escons es repartirien en funció de la població amb un sistema proporcional molt similar a l'actual, amb la utilització de la llei d'Hondt i el manteniment d'un mínim del 3% dels vots.
-Com a novetats, en relació a la llei actual, es proposa: l'ús de llistes parcialment obertes i mesures per fomentar la participació, junt amb la possibilitat de garantir la paritat amb la instauració d'un mínim del 40% de persones del mateix gènere.
-Tots els partits estan preocupats pel nou sistema electoral que s'aprovi, perquè en dependran els resultats electorals i el seu èxit electoral futur.

(1) a raó de 0,25 per cada idea esmentada.

2) [1,5 punts]

L'alumnat hauria d'explicar què és una circumscripció electoral i donar a entendre que es tracta d'una divisió administrativa electoral a la qual se li atribueixen un nombre determinat d'escons, a cobrir segons els resultats obtinguts per les diferents llistes que concorren a unes eleccions.
(0,5)

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat és la província
(0,5)

La circumscripció electoral adoptada a les eleccions al Parlament Europeu és l'estat.
(0,5)

3) [2,5 punts]

En el sistema majoritari tots els escons corresponents a una circumscripció s'atorguen al partit o candidat que obté més vots.(per exemple, si un partit A obté el 50,1% dels vots i un partit B n'obté el 49,9%, tots els escons en litigi s'atorguen al partit A).
En el sistema proporcional el nombre d'escons es reparteix aproximadament de manera proporcional al nombre de vots que els grups polítics o els candidats obtenen a cada circumscripció.
(0,5)

El sistema majoritari afavoreix les grans formacions polítiques de manera que als països on s'aplica aquest sistema es tendeix cap al bipartidisme, en què dos grans partits dominen l'escenari polític. Es considera que aquest sistema fa més fàcil la formació i estabilitat dels governs.
El sistema proporcional, en canvi, permet la representació dels grups minoritaris.
(0,5)

Pel que fa als inconvenients, el sistema majoritari perjudica les opcions de les minories perquè no es tenen en compte els vots rebuts per elles, ja que tots els vots d'una circumscripció electoral s'adjudiquen al candidat o candidata que ha obtingut el millor resultat.
El sistema proporcional comporta més dificultat per a la formació i l'estabilitat dels governs si ningú obté la majoria absoluta i sovint s'han de fer coalicions o pactes de govern entre partits.
(0,5)

Exemples d'eleccions amb sistemes majoritaris són les eleccions presidencials als Estats Units; les eleccions municipals i al Parlament del Regne Unit; les eleccions municipals, regionals i presidencials franceses.
El sistema electoral que s'utilitza en les eleccions generals a Espanya, al Parlament de Catalunya i a Itàlia es pot considerar de tipus proporcional.
(1)

30. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Mapa de la mortalitat materna

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 17, 30 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 4.4 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.4 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits als punts 3 i 6 del document de concreció del currículum: *La població i els moviments de població* i *Els intercanvis en un món global*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

La informació més destacable que proporciona el mapa és la següent:

És un mapamundi temàtic que tracta sobre la mortalitat materna al món. En la llegenda les dades s'expressen en nombre de morts per cada 100.000 naixements. Les dades procedeixen de l'Informe mundial sobre el Desenvolupament Humà de l'any 2005.
(0,5)

Es pot observar que la mortalitat més elevada es concentra a l'Àfrica, l'Índia i els països del seu entorn, així com a Perú i a Bolívia. En una situació intermèdia es troba la major part de Llatinoamèrica, Rússia, Mongòlia, Kazakhstan i Iran i, finalment, la natalitat és baixa a la resta de territoris.
(0,5)

2) [1,5 punts]

L'alumnat hauria d'argumentar que es pot considerar un indicador de desigualtat perquè la mortalitat està relacionada directament amb el grau de desenvolupament de la sanitat. (0,5)

Pel que fa a les diferències, estan relacionades amb els recursos de què disposa cada país i es manifesten en la possibilitat d'accedir a la prevenció durant la gestació i a una atenció mèdica adequada en un centre hospitalari en el moment del part.
(0,5)

En conseqüència, mentre als països desenvolupats la majoria de les dones poden accedir als serveis esmentats, en els països en via de desenvolupament es dóna la situació contrària.
(0,5)

3) [2,5 punts]

L'alumnat hauria de comentar els següents aspectes:

Paper de la dona en el sistema productiu:
Als països desenvolupats on els principals sectors productius són el terciari i el secundari amb valor afegit, les dones han aconseguit accedir a llocs de treball qualificats, sobretot a les àrees urbanes on són majoria en el sector dels serveis, si bé encara no tenen una presència majoritària en els càrrecs directius.
(0,5)

En canvi, en els països en via de desenvolupament predomina el sector primari i el sector secundari basat en la producció de manufactures per l'exportació. Això fa que les dones, malgrat ser les principals productores tant en el sector agrícola com en el tèxtil d'exportació, o bé no tenen reconeguda la seva activitat, o bé la realitzen en unes condicions que serien inacceptables en un país desenvolupat.
(0,5)

Accés a la formació:
Les diferències en aquest àmbit són molt importants: mentre als països desenvolupats la gairebé totalitat de la població femenina accedeix als diversos nivells de formació, als països en via de desenvolupament només una minoria accedeix a la formació secundària i la majoria de la població analfabeta són dones. La darrera situació és especialment greu a les zones rurals.
(0,5)

Accés a la política:
En aquest camp les diferències també són importants. En els països desenvolupats les dones van assolint paulatinament una major representativitat i fins i tot algunes arriben a ocupar el lloc de cap d'estat. En canvi, als països en via de desenvolupament la seva presència en la política és molt restringida o bé inexistent. Cal destacar en aquest àmbit la influència de factors culturals com la religió.
(0,5)

Finalment, pel que fa als exemples de països, aquests poden ser molt diversos, per tant, cal valorar sobretot que siguin molt representatius com els següents:
Països desenvolupats: Alemanya, Gran Bretanya, Noruega, Espanya...
Països en via de desenvolupament: Afganistan, Iran, Somàlia, Txad...
(0,5) a raó de 0,25 per cada grup de països sempre i quan tots els exemples siguin adequats.

31. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Mapa de l'índex de desenvolupament humà

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 17, 20 i 31 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 4.4 i amb el bloc de continguts procedimentals 1.4 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum *Els intercanvis en un món global*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de destacar els següents aspectes:

Es tracta d'un mapamundi de tipus temàtic que reflecteix la distribució de l'Índex de Desenvolupament Humà a tot el món l'any 2005. La font és el PNUD, Informe sobre el Desenvolupament Humà 2005 i les dades es presenten classificades en índex alt, mitjà i baix.
(0,5)

Les zones que es poden diferenciar són: amb índex alt Amèrica del Nord, Mèxic i Amèrica temperada, Europa occidental, Japó i Austràlia; amb un índex mitjà Àsia, la major part d'Amèrica Llatina i el nord i sud d'Àfrica i, finalment amb índex baix la major part del continent africà.
(0,5)

2) [1,5 punts]

PIB: la riquesa total produïda en un país durant un període de temps determinat que sol ser un any.
(0,5)

IDH: índex comprès entre 0 i 1 que mesura el desenvolupament a partir de l'esperança de vida, els anys d'estudi i l'alfabetització i el PIB per càpita per paritats de poder adquisitiu.
(0,5)

Els exemples d'indicadors poden ser molt diversos: consum d'energia, mortalitat infantil, esperança de vida, metges per habitant, consum de calories per habitant...en tot cas es valorarà que els que proposi l'alumnat siguin adequats.
(0,5) Si s'esmenten dos indicadors o més, si només se n'esmenta un: 0,25 punts.

3) [2,5 punts]
La resposta a les qüestions hauria d'incloure els següents aspectes:

Els països desenvolupats constitueixen el centre de l'economia mundial, tenen un alt nivell de productivitat i disposen de capitals i de tecnologia avançada.
La producció industrial està especialitzada i posseeix un alt valor afegit, ja que incorpora recerca i innovació tecnològica.
La situació en el mercat internacional és clarament de domini, ja que controlen els intercanvis a nivell mundial així com els preus, donat que la seva producció està centrada tal com s'ha esmentat en les manufactures especialitzades i en els processos de transformació i distribució de les matèries primeres.
(1)

Països en via de desenvolupament: generalment, formen la perifèria de l'economia mundial amb un baix nivell de productivitat i una gran dependència tecnològica i financera.
La indústria, o bé està poc desenvolupada o bé està centrada en la producció de manufactures generalment controlada per les multinacionals.
La seva situació en el comerç internacional es caracteritza per unes condicions desavantatjoses, ja que la seva producció centrada en les matèries primeres o en manufactures amb poc valor afegit situa aquests països en una situació de desigualtat a l'hora de competir amb els estats desenvolupats.
(1)

Pel que fa als països d'exemple, hi ha moltes possibilitats, per tant, caldrà valorar la seva adequació.
(Si es citen els sis que es demanen 0,5 punts, si només se n'esmenten tres o quatre 0,25 punts).

32. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Text sobre els municipis de Catalunya

En aquest text es proposa la verificació dels objectius terminals 22, 24 i 35 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.1 i 3.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7 i 2.3 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori*, en concret els apartats *La divisió administrativa del territori* i *L'organització político-territorial de l'Estat espanyol i de Catalunya.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
En el text hi ha cinc idees fonamentals que l'alumnat hauria d'especificar:
El municipi és el nivell bàsic d'organització territorial.
Els municipis han de tenir capacitat de gestionar i representar els interessos de la col·lectivitat.
El 21,5% dels municipis catalans tenen menys de 250 habitants.
Aquesta fragmentació genera una manca de recursos i una dificultat per prestar amb eficàcia els serveis.
Cal reordenar l'estructura municipal i, en conseqüència es proposa que només puguin existir municipis amb un mínim de 250 habitants.
(1)

2) [1,5 punts]
Sobre les competències municipals, s'haurien de citar almenys quatre de les següents:
Salubritat pública, seguretat en llocs públics, protecció del medi ambient, enllumenat públic, cementiri, recollida de residus, clavegueram, abastament d'aigua potables, pavimentació, urbanisme, transport públic,...
(0,5)
Pel que fa als problemes dels municipis petits, l'alumnat hauria d'esmentar:
Manca de recursos econòmics.
A causa de l'anterior una dificultat per oferir alguns dels serveis bàsics.
(0,5)
Sobre les formes d'agrupacions de municipis per tal de solucionar problemes comuns, l'alumnat hauria d'esmentar com a mínim la Mancomunitat de municipis per poder garantir la prestació d'alguns dels serveis que tenen encomanats.
(0,5)

3) [2,5 punts]
Sobre les característiques i les principals competències dels municipis, les comarques i les províncies, l'alumnat hauria de comentar:

- Els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde o alcaldessa, i un nombre de regidors o regidores, que estan en funció del nombre d'habitants. Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.
  (0,5)

- Les comarques estan administrades pels Consells Comarcals mitjançant el President del Ple Comarcal. Les seves competències són reconegudes per la Llei de l'Organització Comarcal de Catalunya i consisteixen a més de les que estableix la Generalitat de Catalunya, en aquelles que els ajuntaments voluntàriament li cedeixen per delegació o per conveni.
  (0,75)
- Les províncies estan administrades per les Diputacions mitjançant el president o presidenta de la Diputació i els diputats i diputades provincials elegits d'entre els càrrecs municipals de la província. Es un òrgan de l'administració territorial local i s'encarrega de la recaptació d'impostos, i de l'organització de serveis de tot tipus als quals no poden afrontar en solitari els municipis.
  (0,75)

Sobre les comarques que ha de citar l'alumnat, el corrector atendrà que la seva localització geogràfica sigui la correcta.
(0,5)

33. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Text sobre el subdesenvolupament a l'Àfrica

En aquest text es proposa la verificació dels objectius terminals 20, 29 i 35 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.5, 3.4 i 4.4 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7, 2.7 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum: *Els intercanvis en un món global*, en concret l'apartat *El caràcter desigual dels intercanvis i les alternatives de comerç just*.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
L'alumnat hauria d'identificar les tres idees fonamentals següents:
El continent Africà està devorat per la pobresa, la corrupció, el subdesenvolupament, l'espoliació dels seus recursos i les matances ètniques provocades per les guerres.
Els recursos del continent Africà són d'interès estratègic per a la indústria occidental.
A l'Àfrica hi ha 36 milions de persones infectades per la SIDA. (1)

2) [1,5 punts]
La definició de subdesenvolupament podria ser similar a la següent:
El terme subdesenvolupament va començar a utilitzar-se després de la segona guerra mundial per referir-se a un conjunt de països que incrementen ràpidament els seus efectius demogràfics, fet que va fer augmentar els nivells de pobresa. El terme subdesenvolupament està, per tant, relacionat amb la pobresa material. (0,5)

L'alumnat podria esmentar els següents trets principals del model Centre-Periferia:
El model Centre-Perifèria es va elaborar a mitjans dels anys 70 per explicar les diferències de desenvolupament dels diferents països del món.
Les relacions polítiques, econòmiques, comercials, culturals, etc. són de doble sentit entre els països que pertanyen al Centre i els països de la Perifèria.
Els països del Centre són els països rics, desenvolupats, que exerceixen el poder de decisió en els àmbits econòmics, polítics, científics, etc. a escala mundial.
Els països de la Perifèria són països subdesenvolupats, sotmesos al neocolonialisme i a la globalització que els mantenen en una situació de dependència econòmica i tecnològica respecte els països del Centre. L'economia dels països de la Perifèria sol ser dual: coexisteixen activitats econòmiques amb grans inversions de capital amb sectors d'economia tradicional o de subsistència. Les desigualtats socials també són extremes entre les èlits que detenten el poder polític i econòmic i la gran majoria de la població que viu en una situació de pobresa. Les principals decisions econòmiques es prenen als països del Centre, on estan els centres de decisió de les companyies multinacionals. (1)

3) [2,5 punts]
Respecte les definicions l'alumne hauria d'esmentar el següent:
Importacions: el conjunt de productes que un país compra a l'estranger. Generalment es fa referència al valor econòmic del conjunt de les importacions efectuades per un país.
Exportacions: el conjunt de productes que un país ven a l'estranger. Igualment, es fa referència al valor econòmic del conjunt de productes venuts a l'estranger.
Balança comercial: Diferència entre el valor econòmic del total de les exportacions i de les importacions.
Balança de pagaments: diferència entre, per un costat, el conjunt d'ingressos obtinguts en un país pels productes exportats, les transferències de capital rebudes i els serveis venuts, i per altra banda, els pagaments realitzats a l'exterior pels mateixos conceptes. (1)

Pel que fa a les característiques de l'intercanvi desigual, l'alumnat podria desenvolupar els següents aspectes:
L'intercanvi desigual és el nom que reben les relacions comercials establertes entre els països desenvolupats i els subdesenvolupats. Els països del Centre mantenen el control dels preus del mercat i produeixen productes d'elevat preu, mentre que els països de la Perifèria produeixen productes de baix preu que exigeixen poca tecnologia.
Les activitats econòmiques en els països desenvolupats són de gran creixement, elevada inversió de capital, elevats nivells de renda i ocupació,... mentre que en els països subdesenvolupats es porten a terme activitats tradicionals, de baixa inversió de capital, amb una elevada subocupació i atur. (1)
Pel que fa als països d'exemple, hi ha moltes possibilitats, per tant, caldrà valorar la seva adequació.
(Si es citen els vuit que es demanen 0,5 punts)

34. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Text sobre la globalització

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 15, 20 i 35 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.1 i 2.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 2.5 i 3.4 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum: *Els intercanvis en un món global.* En concret l'apartat *La globalització de la producció, les xarxes mundials de producció i transport.*
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
L'alumne ha d'assenyalar, almenys, les següents idees principals:
El concepte de globalització es va començar a utilitzar al segle XX, amb la crisi del bloc socialista, però al llarg de la història s'han produït diferents onades de globalització o internacionalització de les relacions humanes.
Ha avançat molt en l'economia (es produeix una llibertat sense traves als moviments de capitals, algunes barreres als intercanvis de béns i serveis, en canvi, es limiten els moviment de les persones, particularment les migracions) però ha deixat de banda la globalització de la justícia, dels drets humans, de l'ecologia o de les decisions polítiques.
El balanç dels últims 30 anys de globalització constata que no ha arribat a tots els països i només ha beneficiat als sectors més qualificats de la població dels països més rics i als anomenats "països emergents". (1)

2) [1,5 punts]
L'alumnat hauria d'exposar en la definició del concepte *globalització econòmica*, les idees següents: Procés d'Integració de l'economia mundial en el sistema econòmic capitalista i de l'augment de la interdependència entre les economies dels diferents països.
Pèrdua de la capacitat de decisió dels estats sobre la seva economia: els centres de decisió econòmics no depenen tant dels estats sinó de les grans empreses multinacionals i dels sistemes financers.
La globalització ha provocat un fort increment dels intercanvis internacionals de béns ,serveis i capitals i ha configurat un mercat global on es pot comprar o vendre qualsevol producte fet a qualsevol lloc del planeta. (0,5)

Pel que fa als factors, hauria d'esmentar almenys dos factors dels següents:
El desenvolupament de les comunicacions i dels transports han fet possible els intercanvis molt ràpids d'informació, financers, de mercaderies i persones (augment de l'eficàcia i reducció de costos).

La supressió de barreres polítiques i administratives (duanes o aranzels entre els estats) i la creació de tractats i acords sobre lliure comerç.
L'expansió de les empreses multinacionals i de la gran banca internacional han permès l'extensió del capitalisme a escala mundial.
També es poden considerar les referències als aspectes polítics citats en el text sobre la crisi i desaparició del model econòmic socialista a l'URSS i els seus aliats. (1)

3) [2,5 punts]
L'alumnat hauria de comentar aspectes de les conseqüències següents. El corrector valorarà que es tracta d'un exercici amb una resposta prou oberta i per tant podrà considerar vàlides altres possibles respostes.
Econòmiques: augment de les desigualtats entre països desenvolupats i els més pobres, tanmateix entre els diferents sectors de la població dels països més rics; augment del poder de les empreses multinacionals que organitzen la producció en tots els sectors emprant estratègies com la deslocalització de les activitats econòmiques; manteniment de l'intercanvi desigual en el comerç internacional, etc. (0,5)
Mediambientals: es poden comentar diversos exemples: deslocalització de les indústries més contaminants cap els països del tercer món (química, siderúrgica, ciment, etc.). Explotació de recursos naturals per part de les empreses multinacionals que aprofiten una manca de normativa de protecció del medi ambient. (0,5)
Polítiques: disminució del poder de decisió dels estats sobre l'economia (en ocasions es prenen decisions en funció dels interessos de les empreses multinacionals o de les imposicions d'organitzacions internacionals com el FMI o el Banc Mundial); aparició de conflictes territorials en funció dels interessos hegemònics dels EUA (única superpotència actualment) (0,5)
Socials: l'augment de les desigualtats econòmiques entre països del Nord i el Sud provoca fluxos migratoris. A més, es produeixen fenòmens d'exclusió social (bosses de pobresa, Quart món, crisi de l'estat del benestar); s'introdueixen nous valors fonamentats en l'individualisme i el consumisme que influeixen negativament sobre el conjunt de la societat (manca de solidaritat, de participació en les institucions democràtiques, etc.). (0,5)
Culturals: es produeix una homogeneïtzació cultural basada en el model dominant dels EUA a través del control dels mitjans de comunicació, que afavoreix l'aparició de fenòmens com la "banalització cultural" per una banda, i el ressorgiment de les identitats nacionals i/o ètniques, com a reacció a aquest procés. (0,5)

35. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Opció A

Exercici 2: Taula de dades de països recentment incorporats a la UE o en procés de negociació.

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 21, 22, 23, i 36 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.6, 3.3 i 4.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 2.1 i 2.4 del currículum de Geografia. També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori*, en concret l'apartat *L'organització político-territorial de la Unió Europea*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]
La informació que cal extreure de la taula és la següent:
Tots els països de la taula, menys Croàcia, tenen una inflació més elevada que la UE. Tots els països tenen un atur més elevat que la mitjana de la UE. Tots els països tenen una renda més baixa que la mitjana de la UE.
La població de Turquia és molt més gran que la de la resta, sobretot que la de Bulgària i Croàcia que són molt baixes.
(1 punt)

2) [1,5 punts]
els països candidats a formar part de la UE han d'estar regits per sistemes polítics democràtics. Han d'acceptar el principis de llibertat, democràcia i respecte als Drets Humans, així com les llibertats fonamentals pròpies dels Estats de dret.
(0,5 punts)

-els criteris econòmics que cal complir consisteixen en l'adopció d'una economia de lliure mercat en la qual ha de poder fer front a la competència inherent a aquest tipus d'economia. Per poder formar part de la zona euro s'ha de convergir en un seguit d'indicadors econòmics com el dèficit pressupostari, el deute públic, la inflació, els tipus d'interès i l'estabilitat de canvi de la moneda pròpia.
(0,5 punts)

-Romania i Bulgària són els dos països que s'han incorporat l'1 de gener del 2007 a la UE.
(0,5 punts)

3) [2,5 punts]
-la integració econòmica s'articula a partir de l'existència d'un mercat interior únic que permet la lliure circulació de béns, serveis, persones i capitals. Els instruments que ho han permès han estat l'eliminació dels controls fronterers, la implantació de la moneda única (l'euro) i la creació d'institucions com el Banc Central Europeu, independent dels governs nacionals, el qual dirigeix la política financera de la UE. Per reduir els desequilibris interns motivats per les diferències econòmiques entre els Estats i les regions, la UE distribueix uns fons estructurals i uns fons de cohesió.
(1 punt)

-l'alumnat hauria d'exposar algun exemple que posés de manifest que la integració política suposa que els Estats de la UE han cedit part de la seva sobirania en favor de les institucions europees. Les institucions europees aproven directives, normes i lleis que prevalen per sobre les aprovades a cada Estat membre.
L'alumne hauria de citar almenys un dels tractats següents: el Tractat de Roma (1957), l'Acta Única Europea (1986), el Tractat de la Unió Europea o de Maastricht (1992), el Tractat de la Constitució Europea (2004).
També hauria de citar com a mínim dues institucions europees d'entre les següents: el Consell Europeu, el Consell de Ministres, la Comissió Europea, el Parlament europeu, el Tribunal de Justicia.
(1 punt)

-els Estats de la llista que no formen part de la UE són: Croàcia, Noruega, Islàndia, Ucraïna i Suïssa.
(0,5 punts)

36. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Opció B

Exercici 2: Mapa de conflictes a l'Àfrica

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 17, 26 i 29 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.1 i 3.4, i amb els blocs de continguts procedimentals 1.4 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 i 8 del document de concreció del currículum: *L'organització política del* territori i *La diversitat cultural i l'expressió territorial dels fets culturals*, respectivament.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) [1 punt]

L'alumnat hauria de descriure els següents aspectes:

Es tracta d'un mapa del continent africà en el que es poden observar els principals conflictes corresponents a l'any 2006. La font és *El atlas de le Monde Diplomatique*.
Els diferents símbols de la llegenda informen sobre conflictes internacionals, guerres civils i conflictes fronterers, així com sobre acords de pau.
Es pot observar que els conflictes es concentren al Senegal, Sierra Leona, Nigèria, Somàlia, Sudan, Etiòpia i el Congo.
(1 punt)

2) [1,5 punts]
La definició de *frontera política* podria ser semblant a la següent:

Les fronteres polítiques són línies imaginàries de separació entre estats i d'organització política de l'espai mundial.
Causes dels conflictes fronterers: econòmiques degudes a l'existència de recursos considerats importants (minerals, aigua, petroli...) i polítiques, que poden estar relacionades amb reivindicacions territorials d'un col·lectiu ètnic o religiós.
(1 punt)

3) [2,5 punts]
-L'alumne podria respondre els següents aspectes sobre els elements i institucions bàsiques que caracteritzen els estats:
Els estats constitueixen les unitats bàsiques de l'organització política del món.
El model d'Estat actual està constituït per tres pilars bàsics: el territori, delimitat per unes fronteres estatals; la població, formada pels ciutadans de l'estat, i el sistema legal jurídic i polític que regula la forma de govern, els drets i les obligacions dels ciutadans.
Els estats s'atribueixen el dret exclusiu per desenvolupar unes funcions relacionades amb la sobirania com: la defensa del territori; l'ús de la força; la recaptació de tributs i impostos; l'administració de justícia; la representació internacional; l'ordenació interior de l'economia; a més de proporcionar diversos serveis a la població i a les activitats econòmiques com l'ensenyament públic, la sanitat pública, l'ordenació territorial, la construcció de grans infrastructures, etc.
L'alumnat podria fer referència a la separació de poders (legislatiu, executiu i judicial) en els estats democràtics, i a les institucions que els encarnen: Parlaments, Governs i Tribunals de justícia.
(1 punt)

Els casos de conflictes i tensions entre estats veïns poden ser diversos. Alguns dels possibles són: l'Índia i el Pakistan, que es disputen el control del Caixmir; el Perú i l'Equador, per disputes territorials; Etiòpia i Somàlia, per raons ideològiques dels grups en el poder; la Xina i Taiwan, pel reconeixement de la independència de Taiwan; Israel i els seus veïns: Líban, Síria, Egipte, ... per l'ocupació de territoris i el conflicte palestí; Rússia i Geòrgia, pel control de recursos naturals; etc.
La resposta a aquesta qüestió és oberta. El corrector valorarà que els exemples i l'explicació de l'alumnat siguin pertinents.
(1 punt).

L'Organització de les Nacions Unides (ONU) es va fundar l'any 1945, un cop acabada la segona guerra mundial. La Carta de les Nacions Unides recull les funcions i propòsits de l'ONU: mantenir la pau i la seguretat internacionals; fomentar entre les nacions relacions d'amistat basades en el respecte als principis d'igualtat de drets i de lliure determinació dels pobles; cooperar en la solució dels conflictes i problemes internacionals de caràcter econòmic, social, cultural o humanitari, i en l'estímul del respecte als drets humans i les llibertats fonamentals.
(0,5 punts)

37. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Text sobre política agrària comuna

El text proposa la verificació dels objectius terminals 9 i11 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.1 i 2,5 i amb el bloc de continguts procedimentals 1.7, 2.1 i 2.5 del currículum de Geografia.
També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al bloc 5 del document de concreció del currículum: *Els espais de producció al món*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
En el resum s'haurien d'esmentar almenys les idees següents:

- La PAC es crear per assegurar el subministrament dels productes agraris i vetllar pels preus dels productes i les rendes dels pagesos de la UE.
- Des dels anys 90, la PAC va ser la política comunitària més important, especialment des del punt de vista pressupostari.
- La Comunitat Europea va començar a produir enormes excedents de la majoria dels seus productes agrícoles.
- Han sorgit tensions en les relacions amb tercers països, especialment els EEUU, inquiets pels efectes que tenen les exportacions subvencionades de la UE en el preu mundial dels productes agraris.

Puntuació: 0,25 punts per cadascun dels aspectes citats.

2)

L'alumne haurà d'esmentar com a mínim cinc dels aspectes següents per aconseguir els 1,5 punts:

PAC (Política Agrària Comunitària):
política econòmica del sector agrari de la Unió Europea que persegueix els següents objectius:
- afavorir l'explotació familiar mitjana
- fomentar l'agricultura intensiva.
- incrementar la productivitat,
- garantir un nivell de vida equitatiu a la població agrícola.
- estabilitzar els mercats.
- garantir la seguretat dels subministrament d'aliments.
- assegurar al consumidor subministrament d'aliments a preus raonables.
- Per fer-ho possible ha primat la producció, ha imposat preus de taxació i ha limitat les importacions.
- Disposa d'una part important del pressupost comunitari (FEOGA, Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrària).

3) El corrector valorarà positivament l'estructura, el redactat, l'expressió i la utilització correcta de la terminologia geogràfica.

Es valorarà que en la resposta l'alumnat sigui capaç de veure que tot i la liberalització del comerç mundial, el sector agrari no està regit per les lleis del lliure mercat mundial. La resposta ha de tenir present dues realitats ben diferents:

a) La realitat dels països rics. Els països més rics intervenen en el sector agrari a fi d'afavorir la seva agricultura, ja sigui per la via de les subvencions a la producció o per la imposició de polítiques aranzelàries a la importació de productes estrangers. Els arguments poden començar per la PAC europea:

- els pagesos europeus han rebut subvencions per produccions concretes (lli, gira-sol, per exemple).
- s'han fixat preus de taxació.
- s'ha intervingut en els preus (a fi d'evitar la caiguda de preus, la UE ha comprat excedents i estocs).
- ha limitat les importacions de productes (ex. les avellanes i fruita seca de Turquia).
- s'ha subvencionat la reducció de la producció (10% de terres de guaret)
- s'han ofert crèdits a molt baix interès.

Arguments que també es poden fer extensibles a la política agrària nord-americana, que subvenciona la seva pagesia i imposa mesures proteccionistes per defensar la pròpia producció.

B) La dels països pobres. Els productors dels països pobres estan obligats a vendre els seus productes al preu que fixen les grans companyies transformadores (ex. el cafè, el cotó, etc.). D'altra banda, topen amb les mesures proteccionistes dels estats rics que subvencionen la seva producció.

Puntuació: en la resposta es valorarà que l'alumnat sàpiga diferenciar les dues situacions, la dels països rics i la dels països pobres (2 punts: un punt per cada realitat) i que la conclusió sigui clara: la llibertat de comerç o lliure competència no existeix perquè les polítiques comercials dels països rics ho impedeixen. (0,5 punts)

38. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: **Text sobre l'economia de la Xina i la globalització**

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 12 i 14 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.2 i 2.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7, 2.5 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 5 del document de concreció del currículum: *Els espais de producció al món*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera que s'especifica a continuació.

1) En el resum s'ha de valorar que l'alumnat deixi clara la tesi del text:
les bases del creixement econòmic xinès són febles. Els arguments de l'autor del text són tres:

- El seu principal sector productiu, el sector exportador, està controlat per capital estranger, d'aquí la seva dependència.
- El percentatge del comerç interior és baix en relació a les altres potències, però el que encara és pitjor és que està en retrocés.
- Les inversions que les multinacionals estan fent a Xina són el resultat d'un tractament fiscal preferencial, tot i les elevades inversions, però, els beneficis no reverteixen en el país.
-

Puntuació: tesi del text i arguments, a raó de 0,25 punts. Total 1 punt.

2. En aquesta pregunta, l'alumnat haurà d'esmentar aquests aspectes:

- Factors físics com la proximitat a les fonts de matèries primeres o d'energia, importants a l'inici de la Revolució Industrial han anat perdent importància amb el desenvolupament de les xarxes de comunicació i els mitjans de transport. Encara que hi ha tendència a localitzar-se en les proximitats de llocs accessibles: ports, aeroports, vies de comunicació importants (autopistes, autovies, ...).

0,5 punts

Factors econòmics i socials:
- Proximitat als mercats
- Disponibilitat de mà d'obra
- Preu del sòl industrial
- Capacitat de mobilitzar grans capitals
- Proximitat a centres de recerca

0,5 punts

Pel que fa a les grans àrees industrials del món, haurà de citar cinc regions (almenys una situada en un país en vies de desenvolupament).

Països desenvolupats:
- EEUU (regió nord-est, Califòrnia, regió del sud)
- Japó
- Unió Europea: eix Manchester-Londres-París-Lió-Milà; valls del Rhur i del Rin amb els ports de Rotterdam i d'Anvers.
- Europa de l'est: Ucraïna, Rússia (Sant Petersburg i Moscou, regió dels Urals, Sibèria Occidental)

Països en vies de desenvolupament:
- Sud-est asiàtic: costa sud-est de la Xina, Taiwan, Corea del Sud.
- Brasil: regió de Sao Paulo
- Mèxic: àrea de Mèxic D.F. i sector nord fronterer amb EUA.
- Argentina: àrea de Buenos Aires
- Índia: àrees de Bombai i de Calcuta.

0,5 punts

3. L'alumnat ha de ser capaç de respondre que l'especialització econòmica no és una decisió lliure presa per les economies nacionals, sinó que les regles del mercat global són les que les imposen. En tot cas, les decisions són lliures només entre el grup de països més rics. Es valorarà que posin exemples creïbles i concrets:

1. D'economies de països subdesenvolupats. L'Àfrica subsahariana s'ha especialitzat en la comercialització de primeres matèries (productes agrícoles i miners), sense que hi hagi cap mena de transformació. Són, d'altra banda, les grans empreses multinacionals les que controlen els sectors estratègics de la producció. L'exemple del cotó del Txad, per exemple. O també les economies tropicals, dependents del cafè o d'altres productes agraris.
2. Economies dels països petrolers dedicats a l'exportació i controlats per empreses multinacionals.
3. D'economies emergents. El cas xinès és una evidència: l'especialització s'ha produït en convertir-se en un país de fabricació barata. Són els baixos salaris que fan competitius els seus productes. Podria posar també l'exemple dels països-taller del sud-est asiàtic.
4. D'altra banda, l'especialització en sectors que requereixen una elevada inversió en I+D, amb una producció d'elevat valor afegit, només la poden portar a terme les economies del G-8 i països industrialitzats. Ex. sector de l'electrònica o la indústria farmacèutica.

Puntuació: 2,5 punts. Es valorarà positivament l'estructura, el redactat, l'expressióI la utilització correcta de la terminologia específica. La puntuació es pot desglossar de la manera següent:
- 0,5 punts a aspectes generals sobre el món de la globalització
- 0,5 punts a plantejar diferències segons la riquesa dels països
- 0,5 punts: a països exportadors de productes agrícoles i de primeres matèries
- 0,5 punts: a països-taller, oferta de mà d'obra barata
- 0,5 punts; a països especialitzats en producció d'alt valor afegit.

39. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: Text sobre noves fronteres a Europa

El text proposa la verificació dels objectius terminals 26 i 29 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 4.2, 3.4 i amb el bloc de continguts procedimentals del currículum de Geografia.
També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 8 del document de concreció del currículum: *Diversitat cultural i l'expressió territorial dels fets culturals.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
L'alumnat ha de comentar amb les seves paraules les tres idees centrals del text:

- D'una banda que hi ha una diversitat entre l'estabilitat dels diferents estats europeus.
- La segona idea es que els estats de l'Europa Occidental han estat més estables que els de l'Europa oriental i central que han tingut processos de compartimentació molt més acusats.
- I la tercera idea és que aquests fets han modificat completament el mapa d'Europa en aquests últims temps.

2) 1,5 punts.
Es puntuarà a raó de mig punt per cada un dels models d'estat:

En els estats federals les unitats territorials gaudeixen de una vertadera autonomia, garantida per la Constitució, que exerceixen en determinats camps legislatius i administratius. Generalment els serveis socials solen ésser competència dels estats federats mentre que la política exterior, defensa i ordenació econòmica és competència del govern central. Estats Units, Alemanya i Mèxic són exemples d'aquest model.

Els estats unitaris són aquells en què tot el territori estatal està governat des d'un sol aparell centralitzat, sense autonomia política per a les possibles nacions que els integren i que poden perdre la seva identitat a causa d'una política unificadora. Una delegació política administra les decisions polítiques del govern central a tot el territori estatal. Per exemple França, Portugal, Polònia, Txèquia, Eslovàquia, Finlàndia.

Els estats descentralitzats són estats unitaris amb un cert grau d'autogovern a través d'entitats territorials autònomes que, a vegades, coincideixen amb les nacions que formen l'estat. Aquestes entitats tenen competències, no plenes, delegades per l'estat central. Per exemple, l'estat espanyol, Regne Unit, Itàlia Dinamarca, Suècia, Irlanda entre altres.

3) 2,5 punts.

L'alumnat ha de comentar un exemple concret i actual de conflicte geopolític.
Poden comentar-ne alguns d'estratègics a causa de la diversitat cultural. Per exemple a Europa poden analitzar conflictes nacionals com Euskadi, Catalunya, Bretanya, Còrsega, Escòcia, Flandes i Valònia,

el cas d'lugoslàvia o l'ex-URSS), o bé a nivell mundial esmentar els xocs entre israelites i palestins; el problema del poble kurd, els tàmils, els hutus i els tutsis, els berbers o els talibans, etc.
També poden comentar conflictes geopolítics per qüestions de desequilibris de recursos per exemple a l'Àfrica subsahariana.
O conflictes per altres causes com qüestions religioses (fonamentalisme islàmic), per problemes de fronteres o per repressions polítiques.

Es valorarà 0, 5 punts per la correcta localització geogràfica del conflicte;1 punt per l'explicació de les causes i 1 punt per l'enumeració dels principals fets i les conseqüències del conflicte.

40. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: **Text sobre la globalització de l'economia**

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14 i 20 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.4 i 2.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7, 2.5 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum: *Els intercanvis en un món global*.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera que s'especifica a continuació.

1. L'alumnat hauria d'esmentar en el seu resum quatre idees d'entre les següents:

- Les noves tecnologies de la informació permeten l'aplicació immediata de la presa de decisions prescindint de les distàncies
- El concepte de globalització està relacionat amb la capacitat de les comunicacions i els mercats per abastar tot el món
- El capitalisme s'ha estès per tot el món a través del comerç i les inversions
- La globalització representa la fase d'integració de les economies mundials en un context on tot és es pot considerar mercaderia
- La globalització influeix en la nostra vida quotidiana

Puntuació: 0,25 punts per cada idea fins un màxim d'1 punt

2. La definició es podria fer en els termes següents: la globalització és un procés que consisteix en la integració de l'economia dels diferents estats en un sol sistema econòmic mundial de base capitalista.

Puntuació: 0,5 punts

Pel que fa a les organitzacions hauria de citar les següents: Banc Mundial, FMI (Fons Monetari Internacional), OMC (Organització Mundial del Comerç) i OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic).

Puntuació: 0,25 punts per cada organització citada.

3. L'alumnat hauria de comentar els aspectes que es detallen a continuació.

Factors:

- El desenvolupament tècnic de les comunicacions i dels transports han fet possible els intercanvis molt ràpids d'informació, mercaderies i persones.
- L'expansió de les empreses multinacionals i de la gran banca internacional han permès l'extensió del capitalisme a escala mundial

Puntuació: 0,5 punts per cada factor comentat

Conseqüències: l'alumnat n'hauria de comentar dues de cada tipus

- Econòmiques: augment de les desigualtats econòmiques entre els Estats i dins de cada Estat entre els diferents sectors de la població; domini absolut de les multinacionals que organitzen la producció en tots els sectors emprant estratègies com la descolonització de les activitats econòmiques; manteniment de l'intercanvi desigual en el comerç internacional...

Puntuació: 0,5 punts

- Polítiques: disminució de la capacitat reguladora dels Estats que sovint prenen decisions en funció dels interessos de les empreses multinacionals o de les imposicions d'organitzacions internacionals com el FMI o el Banc Mundial; aparició de conflictes territorials clarament vinculats als interessos econòmics on neoliberalisme i militarisme actuen conjuntament...

Puntuació: 0,5 punts

- Socials: en relació a les desigualtats econòmiques es produeixen fenòmens d'exclusió social a nivell nacional, regional i local; s'introdueixen nous valors fonamentats en l'individualisme i el consum que influeixen negativament sobre el conjunt de la societat; en l'àmbit de la cultura s'està produint una colonització cultural degut a l'extensió del model occidental ...

Puntuació: 0,5 punts

41. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Mapa sobre l'estat de les autonomies.

El mapa proposa la verificació de l'objectiu terminal 24 que es correspon amb els blocs de continguts conceptuals 3.1. i 3.2 i amb el bloc de continguts procedimentals del currículum de Geografia.

També l'exercici vol verificar els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori***.**

Els correctors avaluaran a l'hora de corregir -a més dels continguts conceptuals- l'ordre en l'exposició, la precisió i el llenguatge que fa servir l'alumnat a la vegada que valoraran les aportacions personals i raonades de l'exposició. També es tindrà en compte positivament l'ús d'un vocabulari geogràfic precís.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
En aquesta activitat han de comentar que es tracta d'un mapa polític de les comunitats autònomes de l'estat espanyol. Que a través d'una escala cromàtica s'han diferenciat tres grans grups. Les comunitats que van accedir a l'Estatut per l'article 151, que corresponen al que s'anomena comunitats històriques, que s'han diferenciat amb una trama més fosca; un segon grup amb una trama més gris

el formen les comunitats autònomes que van ser assimilades a aquest article i finalment amb una trama més clara les que ho van fer a través de l'article 143.
També s'han localitzat espacialment les dues ciutats autònomes de Ceuta i Melilla.

2) 1,5 punts.
Es valorarà 0,5 punts per citar Extremadura i Illes Canàries com a autonomies de dues províncies i triar dues entre: País Valencià, Aragó o País Basc / Euskadi, com a comunitats de tres províncies.

Es valorarà amb 1 punt l'anàlisi de les diferències entre estat federal i estat descentralitzat:

- En els estats federals les unitats territorials gaudeixen d'una autonomia, garantida per la Constitució, que exerceixen en determinats camps legislatius i administratius. Generalment els serveis socials solen ésser competència dels estats federats mentre que la política exterior, defensa i ordenació econòmica és competència del govern central. Estats Units, Alemanya, Suïssa, Àustria i Mèxic són exemples d'aquest model.
- Els estats descentralitzats són estats unitaris amb un cert grau d'autogovern a través d'entitats territorials autònomes que, a vegades, coincideixen amb les nacions que formen l'estat. Aquestes entitats tenen competències, no plenes, delegades per l'estat central. Per exemple, Espanya, Regne Unit, Dinamarca, Itàlia.

3) 2,5 punts.
L'alumnat ha d'esmentar els tres nivells territorials diferents en que s'articula l'organització de l'estat espanyol: el municipi, la província i la comunitat autònoma.
De cada una d'aquestes entitats ha d'esmentar qui les administra i les seves principals funcions:

- Els municipis són administrats pels ajuntaments mitjançant un alcalde o alcaldessa, i un nombre de regidors–dores, que estan en funció del nombre d'habitants. Les seves competències són reconegudes per la Llei de Bases de Règim Local i es centren bàsicament en l'ordenació territorial, la seguretat en llocs públics, el transport d'abast municipal, la salubritat, obres i serveis i la protecció del medi ambient.
- Les províncies estan administrades per les Diputacions mitjançant el president o presidenta de la Diputació i els diputats i diputades provincials elegits d'entre els càrrecs municipals de la província. Es un òrgan de l'administració territorial local i s'encarrega de la recaptació d'impostos, i de l'organització de serveis de tot tipus als quals no poden afrontar en solitari els municipis.
- Les Delegacions i Subdelegacions del Govern i dels diferents Ministeris són òrgans de l'Administració de l'Estat que tenen un marc d'actuació provincial.
- Les comunitats autònomes estan administrades pels governs autònoms mitjançant un president o presidenta de l'autonomia i el seu govern, el qual és elegit per sufragi universal específic. En algunes comunitats aquesta institució té un nom propi com la Generalitat de Catalunya; el president té un nom específic com lendakari al País Basc o Molt Honorable a Catalunya i el seu govern són els consellers. A cada comunitat se li reconeix una determinada capacitat d'autogovern i de gestió com l'ordenació del territori, el medi ambient, la sanitat, l'educació, el desenvolupament econòmic. Algunes comunitats com la basca i la catalana tenen competències específiques com la policia autonòmica entre d'altres.

42. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

43. PAU 2005 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

44. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: Text. De R. Majoral (2002) sobre la divisió municipal a Catalunya
En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 24 i 25 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 3.1, el bloc de continguts procedimentals 1.7 i el bloc de continguts actitudinals 3.1 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 2 del document de concreció del currículum *L'organització política del territori.*
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt.
L'alumnat ha d'observar els següents punts en la seva descripció i comentari:
- La gran disminució en el nombre de municipis que es produeix al segle XIX, especialment a la segona meitat de segle.
- L'estabilitat en el nombre de municipis entre principis de segle XX fins al 1960, en què es produeix una nova disminució degut al despoblament.
- El lleuger augment que s'ha produït entre 1979 i l'any 2001.

2) 1,5 punts
L'alumnat ha d'esmentar algunes de les següents competències: seguretat en llocs públics, transport públic, salubritat pública, abastament d'aigua, abastament d'energia , protecció del medi ambient, planificació urbana i contractació d'obres i serveis públics. Aquesta part de la resposta es valorarà en 1 punt.
Seguint la llei l'alteració dels límits municipals o la supressió de municipis corresponen a la Generalitat de Catalunya previs informes i un cop escoltada la comissió de límits .Aquesta part de la resposta es valorarà en 0,5 punts.

3) 2,5 punts
En l'explicació de l'alumnat haurien d'aparèixer els aspectes següents:
- Catalunya constitueix una de les CCAA de l'Estat espanyol d'acord amb el què determina la Constitució de 1978. Per mandat de la constitució Catalunya està dividida en províncies i municipis i per mandat de l'Estatut en comarques i municipis. Aquest apartat de la resposta valdrà 0,5 punts.
- Les institucions d'autogovern són: La Generalitat de Catalunya que té el poder executiu i té una conselleria per a cada àmbit de gestió, el Parlament de Catalunya que té el poder legislatiu i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que té el poder judicial. Aquest apartat de la resposta valdrà 0'5 punts.
- La capacitat de decisió d'aquestes institucions queda definit per les anomenades competències. Catalunya té competències principalment sobre les següents àmbits; educació, sanitat, medi ambient, gestió del patrimoni, ordenació del territori i obres públiques. Alguns d'aquest aspectes estan controlats per les Corts del govern central que també determina els recursos dels que disposa la Generalitat per desenvolupar la seva gestió. Aquest apartat de la resposta valdrà 0,5 punts
- Finalment, pel que fa a avantatges i inconvenients es podria assenyalar els següents: com a avantatges la possibilitat de prendre decisions sobre la gestió del territori o l'existència d'autonomia. Quan als inconvenients la sobreposició de diferents nivells d'organització territorial amb les corresponents institucions responsables, la diferent concepció del què ha de ser l'autonomia per part de l'Estat Central i de la Generalitat i la discrepància pel que fa als recursos econòmics necessaris pel desenvolupament autonòmic. Aquest apartat de la resposta valdrà 1 punt.

45. PAU 2004 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: T de R. Majoral sobre l'organització territorial de Catalunya.
A l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 25 i 36 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.1 i 3.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori*.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera següent:

1)1punt
L'alumnat hauria de destacar les següents idees:
- A Catalunya l'organització del territori sempre ha generat polèmiques
- Al primer terç del segle XX es va desenvolupar el debat sobre la comarca i es va establir la divisió comarcal de 1936 suprimida després durant el franquisme.
- L'any 1987 es va restablir l'esmentada divisió amb algunes modificacions
- L'any 2000 una comissió d'experts va elaborar un informe en el què es proposava reorganitzar l'organització territorial de Catalunya

Puntuació: 1 punt que es podria distribuir equitativament entre els diferents apartats.

2) 1,5 punts
L'alumnat ha de comentar els aspectes següents:
- Les modificacions realitzades l'any 1987 van consistir en la creació de tres noves comarques: el Pla de l'Estany, el Pla d'Urgell i l'Alta Ribagorça.
- La institució responsable de cada comarca és el Consell Comarcal. Està format per consellers i conselleres comarcals elegits entre els regidors i les regidores dels diversos municipis de la comarca corresponent. L'objectiu es donar suport als municipis, sobretot els petits, Té competències en l'ordenació del territori, la sanitat, els serveis socials, la cultura, l'esport, l'ensenyament o el medi ambient i altres delegades pels municipis. .

Puntuació: 1,5 punts que es poden distribuir a raó de 0,5 per primer apartat i 1 punt per al segon.

3) 2,5 punts.
L'alumnat hauria de comentar:
- Municipis: és una unitat territorial comuna a tot l'estat i és el nivell de gestió més proper a la ciutadania, ja que les seves competències estan relacionades amb els serveis de planificació urbana, transports, residus, abastament d'energia, aigua, aliments, etc. La institució responsable és l'ajuntament.
- Províncies: són les unitats bàsiques (descentralitzades) de l'administració de l'estat que les utilitza per desenvolupar la gestió fiscal i com a circumscripcions electorals, entre altres aspectes. A més és una unitat de l'administració local –agrupació de municipis- Les institucions responsables són les diputacions provincials i els delegats o delegades del govern central.
- Les comunitats autònomes desenvolupen una sèrie de competències que el govern central delega en elles, com per exemple: l'ordenació del territori, la sanitat, l'educació, el medi ambient o la gestió del patrimoni monumental. Les institucions responsables són: l'assemblea legislativa o parlament elegit per sufragi universal que rep diferents denominacions en cada comunitat; els governs autonòmics que tenen el poder executiu distribuït en diverses àrees de gestió denominades conselleries i tribunals superiors de justícia que són equivalents al poder judicial de la comunitat autònoma corresponent.

Puntuació: 2,5 punts que es podien distribuir a raó de 1 punt per als municipis i províncies i 1,5 punts per a les comunitats autònomes.

46. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Mapa dels estats i les regions de la Unió Europea

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 17, 22 i 23 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 3.1 i 3.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.4 i 3.2. del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori.*
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts que es distribuiran de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de descriure que es tracta d'un mapa que reflecteix la divisió territorial de la Unió Europea en l'actualitat i que aquesta s'organitza en estats i regions. Aquesta part es pot valorar amb 0,5 punts. La resta de la puntuació es pot atorgar a l'enumeració dels estats membres, aquesta hauria de ser correcta admetent-se un error com a màxim.

2) 1,5 punts

Cal que l'alumnat identifiqui explícitament les comunitats autònomes espanyoles com a coincidents amb les regions europees. Es pot valorar amb 0,5 punts.

Com a principals característiques de la política regional cal comentar:

- vetllar pel desenvolupament igualitari de les regions europees
- la creació de dotacions econòmiques denominades Fons Estructurals i de Cohesió, per fer front a les necessitats de les regions menys desenvolupades. Així mateix cal comentar l'existència de tres tipus de fons: Fons Social Europeu (FSE), Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola (FEOGA) i Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER).
- Els objectius que es volen assolir amb els fons són, entre d'altres, desenvolupar les regions que encara no ho estiguin, reconvertir les regions afectades pels canvis industrials, lluitar contra l'atur de llarga durada i desenvolupar les zones rurals.

Aquest apartat es pot valorar amb 1 punt.

3) 2,5 punt

L'alumnat hauria de comentar les següents institucions:

- La Comissió europea vetlla per l'aplicació correcta dels tractats i pel compliment de les decisions. És l'òrgan executiu de la UE, proposa la política comunitària, fa els projectes de llei i elabora els pressupostos. Està formada per comissaris elegits per quatre anys.
- El Parlament es reuneix un cop al mes i nomena comissions per a temes específics i dóna el vist-i-plau a molts temes com per exemple els pressupostos. Està format per grups o partits polítics com els socialistes, demòcrata-cristians, populars, etc. Cada país té un nombre determinat d'europarlamentaris segons el nombre d'habitants i s'elegeixen per sufragi universal.

- El Consell de Ministres és el principal òrgan decisori de la UE. Està format pels ministres d'Afers Exteriors, però segons el tema que s'hagi de tractar hi van altres ministres. Les decisions es prenen per unanimitat o bé per majoria qualificada. Cada estat té un nombre de vots que depèn del nombre de població de cada país.
- El Tribunal de Justícia resolt els problemes legals que afecten a les lleis comunitàries. Està constituït per un jutge de cada país membre més un altre de rotatiu. Totes les institucions, empreses i ciutadans i ciutadanes de la UE poden acudir a aquest tribunal perquè intervingui en temes relacionats amb les lleis comunitàries.

Aquest apartat es pot valorar amb 2 punts distribuïts equitativament entre les quatre institucions. Pel que fa als exemples, poden presentar respostes diverses (Polònia, Hongria, Eslovènia, República Txeca, Estònia, etc) i es poden valorar amb 0,5 punts.

47. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: text sobre les funcions dels estats

En l'exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 22, 24 i 36 corresponents al bloc de continguts conceptuals 3.1 i als blocs de continguts procedimentals 1.7 i 3.2 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum: *L'organització política del territori*.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat hauria d'esmentar amb les seves paraules quatre de les següents idees:

- les funcions que desenvolupa l'estat s'organitzen a través d'unitats territorials que poden ser diferents en cada estat
- els transports, les comunicacions i factors físics com el relleu poden influir en el desenvolupament de les funcions de l'estat
- la tendència a la centralització comporta l'acumulació de funcions en el govern central
- existeixen corrents d'opinió favorables a la descentralització, sobretot, si hi ha nacionalismes
- els estats es classifiquen en federals, unitaris i mixtos

La puntuació s'hauria de distribuir equitativament entre els diferents apartats.

2) 1,5 punts.

Pel que fa als tipus d'estat caldria comentar:

- A l'estat federal l'administració està descentralitzada amb competències compartides entre el govern central i els estats federats. La sobirania és compartida tot i que pertany a l'estat central com a dipositari i es manté indivisible, aquest també es reserva les intervencions sobre política econòmica i relacions

exteriors. Aquest model d'estat facilita el desenvolupament del pluralisme cultural. Exemples: Alemanya, Suïssa, EUA...

- L'estat unitari organitza l'administració de manera centralitzada i els representants del govern es limiten a complir les directrius donades des del poder central. La sobirania és indivisible i els territoris que configuren l'estat no tenen cap autonomia política, econòmica ni administrativa. Existeix una clara tendència cap a l'uniformisme lingüístic i cultural. Exemples: França, Portugal, Dinamarca...
- L'estat mixt o descentralitzat és un model a mig camí entre el federal i l'unitari. A les diverses regions o nacionalitats se'ls reconeix un cert grau d'autogovern però no de sobirania política. Exemples: Espanya.

La puntuació es pot distribuir a raó de 0,5 per a cada apartat.

3) 2,5 punts.

L'alumnat hauria de comentar:

- Municipis: és una unitat territorial comuna a tot l'estat i és el nivell de gestió més proper a la ciutadania, ja que les seves competències estan relacionades amb els serveis de planificació urbana, transports, residus, abastament d'energia, aigua, aliments, etc. La institució responsable és l'ajuntament.
- Províncies: són les unitats bàsiques de l'administració de l'estat que les utilitza per desenvolupar la gestió fiscal i com a circumscripcions electorals, entre altres aspectes. També son ens locals i com a tals podem definir-les com una agrupació de municipis. Les institucions responsables són les diputacions provincials i els delegats o delegades del govern central.
- Les comunitats autònomes desenvolupen una sèrie de competències que el govern central hi delega com per exemple: l'ordenació del territori, la sanitat, l'educació, el medi ambient o la gestió del patrimoni monumental. Les institucions responsables són: l'assemblea legislativa o parlament elegit per sufragi universal que rep diferents denominacions en cada comunitat; els governs autonòmics que tenen el poder executiu distribuït en diverses àrees de gestió denominades conselleries i tribunals superiors de justícia que són equivalents al poder judicial de la comunitat autònoma corresponent.

La puntuació es pot distribuir a raó de 1 punt per els municipis i províncies i 1,5 punts per a les Comunitats Autònomes.

48. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1 : Text. de M. Castells. Revolució de les tecnologies de la informació.

En aquest exercici es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14, i 20 que es corresponen amb els blocs de continguts conceptuals 2.4 i 2.5. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum, *Els intercanvis en un món global*.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat hauria d'identificar almenys tres idees principals: El fet que a través d'Internet s'ha estès la revolució de les tecnologies de la informació i de la comunicació, que juntament amb les xarxes comercials i l'expansió mundial de mercats són la base de la nova economia. En segon lloc destacar que la interdependència dels mercats financers i la seva sensibilitat davant la informació constitueixen el nucli del procés de globalització. En tercer lloc que les transformacions en els mercats financers els han convertit en l'última instància per a valorar empreses i països i han col·locat les finances mundials fora del control dels governs.

2) 1,5 punts

L'alumnat ha d'explicar que la informació és un element clau en el funcionament econòmic mundial. Les empreses de tots els sectors (primari, secundari i terciari) necessiten molta informació per poder prendre les seves decisions econòmiques i aquesta ha de ser àmplia, ràpida i fiable. Els sistemes ràpids de transmetre informació han permès separar territorialment les diferents fases dels processos de producció i la localització d'empreses productives a tot el món. Aquesta part de la resposta es valorarà en 1 punt.
Les innovacions tecnològiques més importants en els darrers anys es mouen en els sectors de la informàtica, l'electrònica i la telemàtica i es basen en la tecnologia digital. Cal que l'alumne citi algunes de les següents innovacions: ràdio, televisió, telefonia, tèlex i telefax, telefonia mòbil, comunicació per satèl·lit, el correu electrònic, Internet, els sistemes de fibra òptica, etc. Es valorarà especialment la referència a les autopistes de la informació com són Internet i els sistemes de fibra òptica. Aquesta part de la resposta es valorarà en 0,5 punts.

3) 2,5 punts

La globalització de l'economia consisteix en la integració de l'economia dels diferents estats en un sol sistema econòmic mundial, de base capitalista. Aquesta definició valdrà 0,5 punts
Les grans empreses i multinacionals ja no es limiten al seu país d'origen sinó que produeixen i competeixen a qualsevol lloc del planeta. Actualment, instal·len sucursals allà on els resulta més rendible (sous més baixos, primeres matèries, legislació més permissiva...) Així els elements d'un mateix producte poden tenir diverses procedències, o es pot comprar productes de qualsevol lloc del món. Tot això es possible gràcies a l'evolució dels sistemes de comunicacions i de transport, i al gran creixement del volum dels intercanvis comercials. Aquesta part de la resposta es valorarà en 1 punt.
Els centres de decisió de l'economia ja no depenen dels Estats i dels governs sinó de les grans empreses multinacionals, que poden fins i tot arribar a condicionar decisions polítiques de països perifèrics.
Es dóna una interdependència entre tots els països, pel fet que res ni ningú queda al marge d'aquest procés globalitzador. Però el sistema mundial amaga greus disparitats internes. Entre les regions es generen uns fluxos desiguals que provoquen situacions injustes, resultat d'una relació jerarquitzada en la què els països centrals tenen el control del mercat i els perifèrics no. Aquesta darrera part de la resposta es valorarà en 1 punt.

49. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Mapa de l'ocupació laboral de la dona

En aquest exercici es proposa la verificació dels objectius terminals 17 i 30 que es corresponen amb el bloc de continguts conceptuals 4.2, el bloc de continguts procedimentals 1.4 i el bloc de continguts actitudinals 3.1 del currículum de Geografia. També es verifiquen els aprenentatges referits al punt 2 del document de concreció del currículum *La diversitat cultural i l'expressió territorial dels fets culturals*.
L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, distribuïts de la manera següent.

1) 1 punt

En la resposta l'alumnat ha d'observar els següents aspectes:

- El mapa informa sobre la distribució mundial per estats del percentatge de dones que formen part del mercat laboral a l'any 2000. Aquest fet es mostra a través d'una gamma de grisos que comprèn 4 intervals.
- El mínim de dones inserides al mercat laboral es produeix al nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà, amb uns percentatges entre el 10-25%
- La màxima participació de dones en el mercat laboral, superior al 45%, es localitza a Nord-Amèrica, l'Àfrica subsahariana, l'Europa nòrdica i oriental, l'antiga URSS i el sud-est asiàtic.
- Als països centreamericans la participació femenina en el mercat laboral és relativament baixa, en l'interval comprès entre el 25 i el 35%

2) 1,5 punts

L'alumnat ha d'indicar que la mínima participació de la dona en el mercat laboral es produeix a la majoria dels països de l'àrea cultural islàmica; en canvi a la resta d'àrees culturals del món no s'hi observa cap relació directa.(0,5 punts) Les causes d'aquesta relació directa es poden atribuir a la baixa consideració social de la dona (reclosa a casa, no pot accedir a l'ensenyament, sortir sola...) a moltes de les societats islàmiques, la qual cosa fa que participi poc en la vida pública i que desenvolupi la seva tasca dins l'àmbit domèstic (1 punt)

3) 2,5 punts

En aquesta pregunta l'alumnat ha de comentar els següents aspectes:

- Què són els sectors formal i informal de l'economia. La diferent importància econòmica d'ambdós sectors en les economies desenvolupades i les subdesenvolupades. La important participació de les dones en els sector informal de l'economia tant als països desenvolupats com als subdesenvolupats.
- Diferent pes del sector agrícola, industrial i terciari entre uns països desenvolupats i subdesenvolupats. Diferent caracterització dels sectors.
- L'especialització de les dones en el sector primari dins els països subdesenvolupats i en el sector terciari en els països desenvolupats.

50. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

51. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

Exercici 1: H. FRENCH "Fer front a la globalització ecològica". *L'estat del món*

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14, 31 i 32 que es correspon amb els bloc de continguts conceptuals 2.6 i 4.5 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7 i 3.2. També es verifica els aprenentatges referits al punt 6 del document de concreció del currículum, *Els intercanvis en un món global*.

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes, si n'hi ha, són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari geogràfic correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt.

L'alumnat amb les seves pròpies paraules ha de resumir les següents idees principals:

a) La globalització internacionalitza el moviment econòmic
b) La globalització provoca tensions entre els països industrialitzats
c) El terme globalització es molt utilitzat però es defineix de diverses maneres (0'5 punts)

L'alumnat hauria de dir en la definició del concepte globalització com a mínim, i amb les seves paraules, que avui en dia l'economia dels diferents estats està integrada en una sol sistema econòmic mundial i que els centres de decisió de l'economia ja no depenen dels estats sinó de les grans empreses multinacionals. O bé que esmenti que la globalització vol dir comprar qualsevol producte fet a qualsevol lloc del planeta. (0'5 punts).

2) 1,5 punts

L'alumnat hauria d'esmentar els següents aspectes:

a) Hi ha un moviment de persones que es desplacen, a distàncies sovint molt grans, per trobar un lloc de treball.

b) Que aquest èxode migratori té el seu origen en les àrees subdesenvolupades del planeta i el seu destí són les àrees desenvolupades a causa de les desigualtats socio-econòmiques que hi ha en el món actual.

c) La localització de les principals activitats econòmiques en els estats desenvolupats, el diferents nivells de riquesa entre països, l'intercanvi desigual entre el nord i el sud així com causes històriques fan que els moviments de mà d'obra a nivell mundial siguin molt importants.
d) Que aquesta mà d'obra moltes vegades es poc qualificada, esta més mal pagada i fa feines que la població autòctona no vol fer.

L'alumnat pot citar exemples actuals com el continu trasvassament clandestí de persones a través de l'estret de Gibraltar, però també dels moviments de persones entre Mèxic i EUA, los "espalda-mojados"; de l'Europa de l'est cap a la Unió Europea; de l'Amèrica Central i el Carib cap a Estats Units i Europa; del sud i sud-est asiàtic cap a l'Aràbia Saudita i els estats que l'envolten; de Namíbia, Zimbabwe i Moçambic cap a la república de Sudàfrica; dels països del voltant de Nigèria i Costa d'Ivori cap aquests dos estats, per citar els més importants.

3) 2,5 punts

Com a principals conseqüències medioambientals cal destacar la desforestació de zones boscoses, la contaminació de les aigües i dels sòls a causa de l'ús intensiu de productes químics per augmentar la producció agrícola; el dèficit d'aigua a causa de l'augment de les zones irrigades i la contaminació atmosfèrica i acústica provocada per les grans concentracions industrials [1 punt]
Les principals conseqüències econòmiques del fenomen de la globalització és que la separació del nivell de riquesa entre els estats del nord i del sud cada vegada és més gran.
Com a conseqüències socials cal que l'alumnat parli dels fluxos de migració a la recerca d'un lloc de treball d'uns estats cap a altres. També que la globalització ajuda en el desarrelament d'algunes persones a dins del primer món (l'anomenat quart món).
Com a conseqüències polítiques el fenomen de la globalització treu pes econòmic als estats que es veuen superats i dominats per les grans multinacionals. [1'5 punts]

52. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2: Els dotze municipis més extensos de Catalunya (quadre estadístic)

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 22 i 24 que es correspon amb el bloc de contingut conceptual 3.1 i 3.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.6 i 3.2. També es verifica els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum, *L'organització política del territori.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha de dir amb las seves paraules que es troba davant d'una informació estadística sobre els municipis que tenen més extensió del seu terme a Catalunya. Amb dades de 1996 es quantifiquen la població, l'extensió i l'altitud sobre el nivell del mar i s'especifica el nom de la comarca a la qual pertany el municipi que s'esmenta. (0'25)

Cal valorar que l'alumne sàpiga trobar característiques que comparteixen la majoria dels municipis del quadre com, per exemple, estar situats a més de 700 m d'altitud, tenir menys de 5.000 habitants i formar part de comarques de muntanya. Les zones on estan localitzats són el sector nord-occidental de Catalunya i a les Terres de l'Ebre (0'75 punts)

2) 1'5 punts

Cal valorar que l'alumnat faci referència a l'organització territorial d'autonomies, comarques en algunes comunitats autònomes com Catalunya, i municipis com a organització territorial bàsica.

3) 2'5 punts

L'alumnat ha de fer referència en la seva exposició a la composició del consistori municipal (regidors i presidència de l'alcalde) i a les competències municipals: urbanisme, seguretat, transport públic, sanitat, medi ambient, contractació d'obres i serveis i a l'autoritat del govern de la comunitat autònoma en l'alteració dels límits municipals.

53. PAU 2001 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: Mapa dels països europeus segons la seva relació amb la UE

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 22 que es correspon amb el bloc de contingut conceptual 3.1 i 3.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.4 i 3.2. També es verifica els aprenentatges referits al punt 7 del document de concreció del currículum, *L'organització política del territori.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat amb les seves pròpies paraules ha de dir que el mapa temàtic de caire polític ens informa de la relació dels estats en funció de la seva pertinença o no a la UE i de la seva aproximació. (0'50 punts)

L'alumnat ha de referir-se al fet que entre tots els estats interessats a ser membres de la UE hi ha un grup de sis amb els quals es van començar negociacions al 1998 (0'25 punts); que l'estat que va decidir no formar-ne part en referèndum va ser Noruega (0'25 punts).

2) 1’5 punts

L’alumnat hauria d’exposar que la Unió Europea va començar el seu camí amb la creació de la CECA (1950), un mercat comú de l’acer i del carbó entre França i Alemanya; que més tard va formalitzar una unió duanera o mercat comú l’any 1957 (Tractat de Roma); a partir d’aquesta data han anat produint-se incorporacions:

a) al 1973, Irlanda, Gran Bretanya i Dinamarca;
b) al 1981: Grècia;
c) al 1986, Espanya i Portugal;
d) i al 1995, Àustria, Finlàndia i Suècia.

3) 2’5 punts

L’alumne ha d’exposar els objectius de la UE i explicar les funcions de la Comissió Europea, el Consell Europeu, el Parlament Europeu i el Tribunal de Justícia.

54. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

Exercici 1: Text de la fundació CIDOP: *Observatori de crisis*. Sobre el mar.

A l'exercici 1 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 2 i 36 que es correspon amb els bloc de continguts conceptuals 1.1, 1.2, i 1.3 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.7 i 3.2. També es verifica els aprenentatges referits al punt 5 del document de concreció del currículum: *El medi físic com a escenari de les activitats humanes* i algun aspecte del bloc 5 *Esl espais de producció al món.*

A tots els exercicis i opcions les puntuacions parcials de totes les preguntes, si n'hi ha, són indicatives. El corrector o correctora valorarà positivament l'ordre de l'exposició, la precisió i adequació de llenguatge emprat per l'alumnat i tindrà més en compte i valorarà positivament allò que l'alumnat aporti, més que no pas allò que deixa de dir. També valorarà positivament l'aplicació del vocabulari geogràfic correcte i precís i la claredat en l'exposició.

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumne ha de destacar en la seva resposta dues idees fonamentals:

a) el fet que els països centreamericans s'han adonat que el mar Carib i l'Oceà Pacífic són una font molt rica de recursos pesquers i minerals
b) Que les noves disposicions sobre aigües territorials afegeixen enormes extensions marítimes als seus dominis terrestres.
c) Que la possessió d'aquests recursos ha fet esclatar diversos contenciosos o disputes sobre límits a partir d'illes del Carib o de costes properes.

2) 1'5 punts

L'alumne ha de saber explicar què és i la importància de la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar a partir de la informació que li dóna el text.

3) 2'5 punts

La resposta és oberta, però cal valorar que l'alumne redacti un text coherent on es comentin els aprofitaments econòmics i la importància estratègica d'aquests espais marítims.

55. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2: *Persones ocupades als estats de la Unió Europea* (quadre estadístic)

A l'exercici 2 es proposa la verificació d'una part dels objectius terminals 14, 28 i 17 que es correspon amb els bloc de continguts conceptuals 4.1 i 4.2 i amb els blocs de continguts procedimentals 1.5, 2.2 i 3.2 També es verifica els aprenentatges referits al punt 3 del document de concreció del currículum, *La població i els moviments de població al món actual.*

L'exercici es valorarà globalment a raó de 5 punts, que han de ser distribuïts de la manera següent:

1) 1 punt

L'alumnat ha d'explicar la informació bàsica que facilita el quadre estadístic: tema (atur i ocupació de la població activa), àmbit territorial (Estats de la Unió Europea), unitats de les dades, dates a què es refereixen i font de les dades.(1'5 punts)

2) 1,5 punts

Els estats demanats són Alemanya, Gran Bretanya, França i Itàlia. (1 punt). A tots hi augmenten les persones ocupades, excepte a Itàlia. Com a raons l'alumne pot adduir, entre d'altres, l'ampliació del territori de la República Federal Alemanya per la incorporació de la RD Alemanya, la crisi demogràfica de població italiana, la disminució de l'atur; la reactivació d'alguns sectors econòmics especialment el de noves tecnologies, els serveis a les empreses, o el terciari en general.

3) 2'5 punts.

L'alumnat ha d'exposar les funcions de la Comissió Europea, el Consell Europeu, el Parlament Europeu i el Tribunal de Justícia

---

56. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

57. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

58. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

59. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

Exercici 1

1. Els alumnes han de comentar que segons el text la principal conseqüència ha estat la polarització cada vegada més forta entre països rics i pobres. Les diferències cada vegada s'eixamplen més. (1 punt)

2. La mundialització o globalització de l'economia representa la integració de tota l'economia mundial en un sistema únic dominat pel capitalisme. Això representa una forta interdependència entre països. (1 punt)

3. L'alumnat pot posar, entre d'altres, exemples de països del Sud-est asiàtic (Indonèsia, Tailandia) o Xina , Corea o Taiwan. (0,5 punts). El principal atractiu és l'oferta de mà d'obra barata per les indústries de les multinacionals que s'hi instal·len. (0,5 punts)

4. L'alumnat ha d'explicar les diferències entre les regions mundials que dominen els mitjans de producció i tenen una elevada especialització productiva, tecnologia punta i mà d'obra qualificada que són les que controlen el mercat mundial i les regions que tenen mitjans de producció de poca qualitat, manca de tecnologia i mà d'obra poc especialitzada i que són, per tant, fortament dependents de les anteriors (1 punt). Si l'alumnat comenta el concepte de centre i de perifèria i les conseqüències de les desigualtats dels intercanvis es concedirà (1 punt).

OPCIÓ B

Exercici 1

1. La pobresa, l'analfabetisme o una manca de preparació cultural són els principals factors de desigualtat i menor desenvolupament humà de les dones i molt especialment de les dones del Tercer Món. (1 punt)

2. L'alumnat pot comentar l'accés de la dona a l'educació per millorar el seu nivell de vida i el de la seva família. La millora de les condicions de la dona de les zones rurals dels països subdesenvolupats passa per poder rebre una formació laboral i personal que li permeti poder decidir sobre el seu futur. (1 punt)

3. Hi ha moltes dones que fan un treball no remunerat com és el treball a la llar, o de suport a les economies domèstiques de subsistència . D'altres treballen en diferents tipus de treballs submergits o fins i tot treballs completament marginals o il·legals (venda ambulant, prostitució...) El treball femení remunerat i regulat es concentra especialment en el sector serveis (oficines, comerç, servei domèstic...) . La gran majoria no ocupa llocs de gestió i direcció. (1 punt)

4. L'alumnat pot dir, entre d'altres:

   Les dones dels països del Tercer Món treballen fonamentalment al camp a més d'ocupar-se dels fills i de les feines domèstiques. Les condicions de treball (hores de dedicació, mitjans) són més dures i generalment no estan regulades. Sovint el seu treball es tradueix en pura subsistència i no pas en millora del nivell de vida familiar. La manca d'informació i d'accés a l'educació fa que es casin molt més joves que les dones dels països desenvolupats i tinguin molts més fills . La manca d'assistència sanitària i de medecina preventiva escurça la seva esperança de vida fins i tot en comparació a la dels homes del seu país , contràriament a la situació que viu la dona dels països rics. (2 punts)

61. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

1. La cultura és el conjunt d'elements com ara la llengua, les creences, els costums, les manifestacions artístiques, la manera d'obtenir recursos per satisfer les necessitats i organitzar la vida social etc. que diferencien i identifiquen un grup humà. (0,75 punts). L'element que defineix millor qualsevol cultura és la llengua. (0,25 punts)

2. L'alumnat pot citar l'anglès i el castellà com a llengües més properes i que corresponen a les característiques de l'enunciat de la pregunta (0,5 punts). Països on es parla l'anglès: els alumnes poden citar, entre d'altres, Gran Bretanya, EUA , Canadà, Austràlia i Nova Zelanda, Índia, Pakistà i Bangla Desh, Sudàfrica, Zimbabwe o Nigèria. El castellà es parla a tots els països d'Amèrica central i d'Amèrica del sud amb l'excepció de Brasil, Surinam , Guyana i Guaiana francesa.(0,5 punts)

3. L'alumnat ha de dir que les causes cal trobar-les en la colonització d'aquests territoris i en el procés d'aculturació. Si ho comenta correctament (1 punt)

4. Entenem com a àrea cultural el conjunt de diferents pobles i cultures que comparteixen uns aspectes determinats com poden ser les creences, les formes de vida o el sistema de valors. (0,5 punts) L'alumnat pot citar com a exemples: l'àrea cultural europea , la llatinoamericana, la araboislàmica, la xinesa, la de l'Àfrica negra... (0,5 punts). Si comenta correctament algunes característiques de les formes de vida compartides pels països que integren els dos exemples triats d'àrea cultural es concedirà (1 punt).

62. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

1) 1 punt

La mortalitat materna és el nombre anual de morts de dones per causes relacionades amb l'embaràs per cada 100.000 nascuts vius (*la desena classificació internacional de malalties en fa una definició que no utilitzem aquí perquè l'OMS i la UNICEF la tenen en revisió*). La informació del mapa es refereix a la mortalitat materna de l'any 1990 i està classificada en tres intervals, cada un dels quals es distingeix amb un tramat diferent. Cal donar 0'5 punts per la definició correcta i 0'5 més per la descripció completa del mapa.

2) 1 punt

Les zones del món amb una mortalitat materna més elevada són l'Àfrica subsahariana, excepte els estats de l'extrem sud del continent, i el sud i sud-est asiàtic. La situació més greu es produeix a la primera d'aquestes zones.

3) 1 punt

Els països que poden esmentar, fàcilment identificables segons l'escala del mapa, són Costa Rica, Panamà, Uruguai, Xile, Cuba, Sri Lanka, Xina i Mongòlia. Es valorarà al màxim l'esment de 3 o 4 de correctes i amb la meitat si només se'n citen 1 o 2.

4) 2 punts

Com a causes d'una elevada mortalitat materna han d'esmentar, bàsicament, les següents:

A/ Socials:	Situació d'inferioritat de la dona respecte a l'home
	Capacitat de decisió de la dona sobre els embarassos
B/ Econòmiques	Alimentació escassa
	Assistència sanitària deficient

Als països del Tercer Món on hi ha un bon repartiment dels recursos, igualtat social entre homes i dones aquesta mortalitat és baixa.

63. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

64. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.